…Ы ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 291 (6198)
ДЕКАБРИИН 14
ПЯТНИЦА
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Хүдөөгэй библиотекэ

— Үбэлэй янгинама хүйтэндэ үхэр малаа адуулаад, үдэшэлэн сүлөөтэй сагтаа сэнгэжэ хүхюунээр амархада, сэбэр уужам культбазадаа, улаан булангдаа, мүн библиотекэдээ ерээд, шэнэ һонин юм, газетэ, журналнуудые уншажа һуухада угаа зохид байдаг,—гэжэ малшад, колхозшнигууд, механизаторнууд хэлэдэг. Энэншье зүб. Шэн зоригто ажалайнгаа һүүлээр сэдьхэл дүүрэнээр амарха гээшэ угаа ехэ удхашанартай бшуу.

Мүнөө хүн зоной культурна эрилтэнүүдынь үдэрһөө үдэр бүри ургажа байна. Тэдэнэр һонирхолтой лекци, хөөрэлдөө шагнахые, уранһайхан номуудые уншахые, шэнэ һонин кино, зүжэг харахые хүсэнэ. Энэ хүсэл эрмэлзэлгыень хүсэд дүүрэнээр хангаха гээшэ манай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй эгээл хүндэтэй, тон шухала хэрэг болоно.

Манай республика дотор мүнөө үедэ 236 библиотекэ, тэрэ тоодо 185 хүдөөгэй библиотекэнүүд тоологдоно. Шэнэ жэлдэ үшөөшье хэдэн хүдөө тосхонуудаар шэнэ библиотекэнүүд эмхидхэгдэхээр хараалагдана.

Хүдөөгэй арад зоной дунда хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэдэг библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө хүндэтэ ажалые миин лэ газетэ, журналнуудые тараалгаар хизаарладаг бэшэ, харин олониитын дунда түрүү дүй дүршэлые, наукын туйлалтануудые, эрдэм болбосоролые нэбтэрүүлхын хойноһоо үсэд нэтэрүүгээр оролдоно. Энээндэ баримта болгон Иволгын аймагай Гильбэрэ нютагтахи хүдөөгэй библиотекын хүдэлмэрие абаад үзэе. Энэ библиотекэ уншагшадай ба улад зоной дунда политическэ болон гэгээрэл болбосоролой хүдэлмэрие үргэнөөр ябуулха хэрэгтэ нилээд ехэ үүргэ дүүргэнэ. КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, парти, правительствын бусадшье тогтоолнуудые үргэн ниитэдэ тайлбарилан ойлгуулха талаар ехэ юумэн хэгдэнэ. Уншалгын зал соо эдэ шиидхэбэринүүдтэ зорюулагдаһан уряа лозунгнууд, плакадууд үлгөөтэй байдаг. Мүн агитаторнуудта хэрэгтэй номой суглуулбари, газетэ, журналнуудһаа статьянууд бүридүүлэгдэнхэй байдаг. Түрүү дүй дүршэлөөр, шэнэ һонин номуудаар уншагшадай конференци үнгэргэгдэнэ. Библиотекые даагша нүхэр К. Н. Миронова уншагша бүхэнэй юрэнхы эрдэмыень хараадаа абажа, элдэб номуудые уншахыень дурадхадаг байна. Эгээл иимэһээ энэ библиотекэдэ хүдөөгэй хүн зон олоороо орожо, хэрэгтэй, һонин номуудаа уншажа байдаг болонхой.

Мүнөө малай үбэлжэлгын тон харюусалгатай үеын ябажа байхада тус библиотекын хүдэлмэрилэгшэд холын фермэ, гүүртэнүүдээр ябажа, нүүдэл библиотекэнүүдые эмхидхэнэ.

Иигэжэ хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэдэг библиотекэнүүд манай хүдөө нютагуудта олон юм. Жэшээнь, Шэнэ-Заганай хүдөөгэй библиотекэ (даагшань нүхэр Е. К. Брун), Заиграйн аймагай Усть-Курбын библиотекэ (даагшань нүхэр Л. Д. Кондакова), Кабанскын аймагай Твороговско тосхондохи хүдөөгэй библиотекэ (даагшань нүхэр Потапова) болон бусад олон библиотекэнүүд хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэнэ.

Гэхэтэй хамта, үшөөл олохон газарнуудта хүдөөгэй библиотекэнүүдэй хүдэлмэри хангалтагүй байна. Сэлэнгын, Яруунын, Түнхэнэй болон бусад аймагуудай зарим хүдөө нютагуудтахи библиотекэнүүд уйтан муу байрада, хүн зоной орошо гарашагүй хүйтэн таһалгануудта байдаг. Тиимэһээ тэндэ ямаршье эмхидхэлэй болон культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулагданагүй. Түнхэнэй аймагай Зүүн-Мориной хүдөөгэй библиотекэ (даагшань нүхэр Дрыгинов) нэгэ һандаршаһан пеэшэнтэй уйтан таһалгада байдаг юм. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Холудоров библиотекын хүдэлмэрие «минии хамаарха хэрэг бэшэ»,—гэжэ хэлэдэг.

Мүн Яруунын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи хүдөөгэй библиотекэ хүдэлмэреэ муугаар эмхидхэнэ. Элдэб һайн номууд эмхи гуримгүйгөөр табяатай, эндэ тэндэ клубай таһалгануудаар хэбтэдэг.

Хүдөөгэй библиотекэнүүдэй хүдэлмэрие эрид һайжаруулхын тула нютагуудтахи партийна, советскэ болон комсомольско организацинууд анхаралаа багаар хандуулна.

Илангаяа тэндэ шадамар бэрхэ хүнүүдые шэлэн табиха талаар өөдтэй юумэ хэгдэнэгүй. Энэ хэрэгтэ аймгүйсэдкомуудай дэргэдэхи культурын таһагууд, мүн республикын Культурын министерствошье анхаралаа багаар табина. Ушар иимэһээ зарим газарта ямаршье тусхай мэргэжэлгүй, миин лэ дайралдаһан хүн энэ шухала хэрэгтэ томилогдоно.

Хүдөөгэй библиотекын хүдэлмэрие һайжаруулха хэрэгтэ нютагай эдэбхитэд угаа ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой. Тэдэнэр һонирхолтой элидхэл, хөөрэлдөөнүүдые, уншагшадай конференци үнгэргэхэ тушаа бага бэшэ туһаламжа үзүүлхэ аргатай бшуу.

Нютагуудтахи партийна, советскэ организацинуудай саг үргэлжын туһаламжаар, тэндэхи эдэбхитэдтэ түшэглэн культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд хүдөөгэй библиотекэ бүхэнэй хүдэлмэрие эрид һайжаруулха нангин уялгатай.

Олзо доходынь 135 миллион түхэригөөр ехэ болоо

…урганска областиинхид жэлэйнтоосоо гаргажа, олзо доходоо …аахын тулада бэлэдхэл хэжэ бай… Колхозуудай мүнгэн олзонь 550 …ллион түхэриг болобо. Энэнь нёдонойхиһоо 135 миллион түхэри… ехэ байна. Шэнэ ба боро га…та байдаг районууд илангаяа ехэ …о доходтой.

…олхознигуудай ажабайдал һай…раа. Хүдөө ажахын 500 артель …жэлһээ эхилэн ажалта үдэртэ …банһаа зургаан түхэриг хүрэтэр мүнгэн аванс байд гээд лэ гэшүүдтээ үгэдэг болоо. Тиигэжэ олохон колхознигууд 7—9 мянган түхэриг мүнгэ, 200—250 пүүд таряа болон малдаа эдюулхэ элдэб тэжээл гансал авансаар абаа.

Областиин колхозууд хүрэнгэеэ хаагаа, үбһэ тэжээл ехээр бэлэдхээ, 1957 ондо колхознигуудтаа һара бүри үгэжэ байхын тулада ехэ мүнгэ ба таряа талханай фонд байгуулна.

ТАСС).

Приморидо шэнэ совхозууд тогтоогдоно

…абтархан һөөг бургааһаар, хү…шэнээн үндэр, үдхэн ногоогоор …хөөгдэһэн гоё һайхан тала нуга …мориин урда талын хубида бии… Хизаар дотор эгээн томо мяха…эй совхоз эндэ эмхидхэгдэжэ …нхай. Тэрээниие байгуулхын …ада 30 мянган гектар шэнэ га…үгтэнхэй. Ерэхэ хабарһаа эхилжэ, 1200 толгой эбэртэ бодо малые эндэ шахажа таргалуулха юм. Табанжэлэй эсэстэ малайнь тоо 6 дахин олон болохо.

Мүн малажалай, хартаабха болон овощь таридаг хэдэн совхозуудые тогтоохын тулада бэлэдхэл хэгдэнэ.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Климент Ефремович **ВОРОШИЛОВТА,**
СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Николай Александрович **БУЛГАНИНДА,**
КПСС-эй Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь Никита Сергеевич **ХРУЩЕВТО**

ТЕЛЕГРАММА

МОСКВА

Албаниин сүлөөлэгдэһөөр 12 жэлэй ой гүйсэһэнтэй дашарамдуулан албан арадта үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргэһэнэйтнай, һайниие хүсэһэнэйтнай түлөө Таанадта үнэн сэдьхэлһээ баясхалан хүргэнэбди.

Үнгэрһэн 12 жэлэй турша соо социализм байгуулха замда туйлаһан бүхы илалтануудднай алдарта Советскэ Союзтай манай байгуулһан эбдэршэгүй, хэтэ мүнхын хани барисаантай, манай хани барисаата арадуудай хоорондохи үнэн сэдьхэлэй ба ахадүүгэй харилсаа холбоотой, советскэ арадуудай зүгһөө үзүүлэгдэдэг һайн һайхан, шиидхэхы шанартай али бүхы туһаламжатай нягта холбоотой юм гэжэ албан арад гүнзэгы ехээр этигэнэ. Эгээл иимэһээ өөһэдынгөө сүлөөлэгшэ, хамгаалагша ба агууехэ эрхим хани — алдарта Советскэ Союзда манай арад гүнзэгы ехэ баяр баясхалан хүргэдэгөө элишэлэн мэдүүлнэ.

Албан арад хадаа коммунистическэ общество байгуулгада ахадүү советскэ арадуудай туйлаһан толотомо илалтануудай хойноһоо угаа ехэ талархалтайгаар, баяртайгаар ажаглан хаража байдаг, коммунизм байгуулгадань, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө, арадуудай хоорондын хани барисаа бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэнь тэдэндэ бүри ехэ амжалтануудые бүхы сээжэ зүрхэнһөө хүсэдэг.

Албаниин Арадай Республикын Арадай Суглаанай
Президиумэй Түрүүлэгшэ ХАДЖИ ЛЕШИ
Албаниин Арадай Республикын Министрнүүдэй
Соведэй Түрүүлэгшэ МЕХМЕТ ШЕХУ
Албанска Ажалай Партиин Центральна Комитедэй
Нэгэдэхи Секретарь ЭНВЕР ХОДЖА.

ТИРАНА,
1956 оной декабриин 11.

Шасарганын тоһоор эм хэнэ

Алтайн хизаарай Бийск городой «Галхимкомбинат» гэжэ олзоборилгын артельдэ хүдэлдэг эхэнэр түймэрэй үедэ ехээр шатаһан байгаа. Тон хүндөөр үбшэлһэн эхэнэрые шасарганын тоһоор аргалһаниинь, тэрэнь удангүй эдэгэһэн байна.

Шатанхайе шасарганын тоһоор аргалхада түргэн эдэгэдэг ушар нилээд олон үзэгдэдэг. Манай орондо шасарганын тоһоор һаянай аргалдаг болоо юм. Шасарганаһаа тоһо абаха һайн арга методэй зохёогдоогүй дээрэһээнь, энэ эм багаар гаргагдадаг, эмнэлгын хэрэгтэ үргэнөөр хэрэглэгдэдэггүй байгаа.

Шасарганын тоһо гаргадаг Бийскын витаминна заводой главна инженер В. О. Казанцев главна механик А. В. Охинтай хамта шасарганын тоһо гаргаха шэнэ арга зохёогоо. Мүнөө шасарганын тоһо шасарганын жэмэсһээ бэшэ, харин тэрэнэй хатанги шахадаһанһаа гаргагдадаг болобо. Шасарганын тоһые иимэ аргаар түхэреэн жэл соо гаргажа байхада болохо юм. Шасарганын тоһо абаха шэнэ арга мүнөө намар үргэнөөр хэрэглэгдээ.

(ТАСС).

Ами наһаяа аюулда оруулан...

Тракторист Иван Безруковай гэртэ носожо байһан керосинай томо лампа ехээр халаһандаа тэһэршэбэ. Энэ үедэ гэр соо трактористын хоёр бишыхан хүбүүдһээ бэшэ хүн үгы байба. Ульяновска областиин Карсунска районой Кадышевска сомоной Соведэй түрүүлэгшэ Н. С. Анисимов тэрэ гэрэй хажуугаар гаража ябатараа, түймэр харажархиба. Нүхэр Анисимов гал дүлэн болошоһон гэр руу гүйжэ ороод, хубсаһандань гал аһашоод байһан хоёр хүбүүдые абараа. Гал дүлэндэ халаашье һаа, Анисимов гүйлдэжэ ерэһэн колхознигуудтай хамта түймэр саралсаһан байна.

Кировэй нэрэмжэтэ «Электросила» гэжэ Ленинградтахи заводой шэнэ юумэ үүсхэгшэ мастер И. Я. Данилов Горький город ерээд ошоо. Юумэ харуулдаг хиргадаг станогто хоёр хутага хэрэглэһэнэй ашаар ажалайнгаа бүтээсые хоёр дахин дээшэлүүлһэн тухайгаа городой хэдэн предприятинуудта нүхэр Данилов хөөрэжэ үгэһэн байна.

Үйлэдбэриин нэгэл хэмжээнэй талмай дээрэһээ бүтээн гаргагдадаг продукциие ехэ болгохын түлөө мүрысөөнэй үргэнөөр эхилхэдэ, Кировэй нэрэмжэтэ «Электросила» гэжэ Ленинградтахи заводто хоёр хутагатай отолуур дархалагдаа һэн. Тэрэнь станогой хооһоор эрьехые зайсуулһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хоёр хутага һуулгаһан отолуууртай станок дээрэ хайшан гэжэ ажаллахаб гэжэ мастер И. Я. Данилов (баруун гарһаа хоёрдохи) В. М. Молотовой нэрэмжэтэ автозаводой хүдэлмэришэдтэ харуулжа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

КПСС-эй обкомдо, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Энэ оной ноябрь һарада һү ехээр һааһанай түлөө дамжуулгын Улаан туг барюулха тухай

Һү һаалгые дээшэлүүлхын түлөө колхозууд, МТС-үүд болон районуудай хоорондо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй ноябрь һарын дүнгүүдые хаража үзөөд, КПСС-эй обком болон БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет **иигэжэ тогтооно:**

Һү ехээр һаахын түлөө мүрысөөндэ һайн амжалта туйлаһанай түлөө Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй обкомой дамжуулгын Улаан туг барюулха:

НЭГЭДЭХИ ЗОНОҺОО:

Ноябрь һарада нёдондо жэлэй ноябрь һарынхиһаа һү абалгаяа 113,0 процентээр дээшэлүүлжэ, үнеэн бүриһөө 72 килограмм һү һааһанайнь түлөө **Прибайкальска аймагта** (КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Перевалов, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Хорум) урда абаһан тугыень үлөөхэ болоо.

Ноябрь һарада нёдондоной энэ үеынхиһөө һү һаалгаяа 94 процентээр дээшэлүүлжэ, үнеэн бүриһөө 53 килограмм һү һааһан **Тарбагатайн аймагай** хүдэлмэриин һайн талые тэмдэглэбэ. Мүн ноябрь һарада нёдондонойнгоо энэ үеынхиһөө 61,6 процент ехэ һү һаажа, үнеэн бүриһөө 68 килограмм һү абаһанайнь түлөө **Сэлэнгын аймагай** һайн хүдэлмэрие тэмдэглээ.

Ноябрь һарада һү абалгаяа хорооһон дээрэһээнь Погранична МТС-һээ абажа, ноябрь һарада нёдондо жэлэй ноябрь һарынхиһаа һү абалгаяа 120,8 процентээр дээшэлүүлжэ, үнеэн бүриһөө 55,7 килограмм һү һааһанайнь түлөө **Тарбагатайн МТС-тэ** барюулха (директорынь нүхэр Тантлевский, главна зоотехнигынь нүхэр Флоренцева, КПСС-эй айкомой МТС-эй зонодохи секретарь нүхэр Щайдуров).

Ноябрь һарада нёдондоной энэ үеынхиһөө һү абалгаяа 97 процентээр дээшэлүүлһэн **Саянтын МТС-эй** һайн хүдэлмэрие тэмдэглэбэ.

Ноябрь һарада һү абалгаяа хорооһон дээрэһээнь Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозһоо абажа, ноябрь һарада нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө һү абалгаяа 208,8 процент дээшэлүүлжэ, үнеэн бүриһөө 78 килограмм һү һааһанайнь түлөө **Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоздо** (түрүүлэгшэнь нүхэр Цикало, парторганизациинь секретарь нүхэр Кудинова) Улаан туг барюулха.

Ноябрь һарада нёдондоной энэ үеынхиһөө һү абалгаяа 502 процентээр дээшэлүүлһэнэйнь түлөө **Тарбагатайн аймагай «Гигант»** колхозой һайн хүдэлмэрие тэмдэглэбэ. Ноябрь һарада нёдондоной энэ үеынхиһөө һү абалгаяа 92,6 процентээр дээшэлүүлжэ, үнеэн бүриһөө 83 килограмм һү һааһан **Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз** болон ноябрь һарада нёдондоной энэ үеынхиһөө һү абалгаяа 90 процентээр дээшэлүүлжэ, үнеэн бүриһөө 99 килограмм һү һааһан **Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой** һайн хүдэлмэрие тэмдэглээ.

ХОЕРДОХИ ЗОНОҺОО

Ноябрь һарада нёдондо жэлэй ноябрь һарынхиһаа һү абалгаяа 76,3 процентээр дээшэлүүлжэ, үнеэн бүриһөө 61 килограмм һү һааһан **Зэдын аймагта** (КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Желтый, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Борисов) урда абаһан тугынь үлөө.

Ноябрь һарада һү абалгаяа хорооһон дээрэһээнь Заиграйн аймагай Ново-Брянска МТС-һээ абажа, ноябрь һарада нёдондоной энэ үеынхиһөө һү абалгаяа 106 процентээр дээшэлүүлжэ, үнеэн бүриһөө 59,6 килограмм һү һааһан **Цагаан-Усанай МТС-тэ** (директорынь нүхэр Биртанов, главна зоотехнигынь нүхэр Харжеев, КПСС-эй айкомой МТС-эй зонодохи секретарь нүхэр Хандуев) Улаан туг барюулха болоо.

Ноябрь һарада һү абалгаяа хорооһон дээрэһээнь Зэдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозһоо абажа, ноябрь һарада нёдондоной энэ үеынхиһөө һү абалгаяа 181 процентээр дээшэлүүлжэ, үнеэн бүриһөө 78 килограмм һү һааһан **Зэдын аймагай Кагановичын** нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Мурхонов, партийна эхин организациинь секретарь нүхэр Дарицыренов) Улаан туг барюулха.

Ноябрь һарада нёдондоной энэ үеынхиһөө һү абалгаяа 126 процентээр дээшэлүүлжэ, үнеэн бүриһөө 39,5 килограмм һү һааһан **Курумканай аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой** һайн хүдэлмэрие тэмдэглэбэ. Мүн ноябрь һарада үнеэн бүриһөө 115 килограмм һү һааһан **Закаменай аймагай «Победа» колхозой** һайн хүдэлмэрие тэмдэглэһэн байна.

Һү ехээр һаахын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд тухай

1956 оной декабриин 10-най мэдээн

Аймагууд	1956 оной декабриин түрүүшын 10 хоногто нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада һү һаалгын бүхыдөө дээшэлһэниинь (процентээр)	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (килограммаар): 1956 оной декабриин түрүүшын 10 хоногто	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (килограммаар): 1955 оной декабриин түрүүшын 10 хоногто	Һү һааха декадын даабарие дүүргэлтэ (проц).
Сэлэнгын	118,3	28,1	14,1	76,1
Прибайкальска	121,1	23,7	12,2	61,3
Тарбагатайн	141,3	23,4	11,2	86,3
Кяхтын	91,3	20,6	10,9	59,3
Зэдын	67,6	20,4	13,4	68,1
Бичурын	83,1	20,3	11,5	67,0
Иволгын	123,6	20,2	9,9	78,4
Кударын	67,4	19,2	11,5	61,5
Мухаршэбэрэй	119,9	17,6	8,1	73,4
Кабанскын	90,4	15,9	9,3	46,0
Яруунын	66,3	15,2	9,7	43,4
Б.-Кударын	115,2	12,6	6,3	45,3
Хориин	43,7	12,2	8,9	35,6
Курумканай	58,1	11,9	8,1	50,0
Баргажанай	150,5	11,8	4,7	55,9
Заиграйн	107,	11,7	6,1	59,8
Хэжэнгын	42,5	10,0	6,2	33,4
Ториин	31,5	9,8	7,8	46,1
Түнхэнэй	20,1	8,5	8,8	44,8
Закаменай	—2,7	6,4	6,2	37,9
Ахын	—35,0	1,9	2,3	32,4

Республикын совхозуудта һү һаалгын ябаса тухай 1956 оной декабриин 10-най мэдээн

Совхозууд	1956 оной декабриин 10-най мэдээгээр һү һаалгын дээшэлһэниинь (нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада процентээр)	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (килограммаар)	Тэрэ тоодо декабриин түрүүшын декадада һаагдаһаниинь (кг.): 1956 ондо	Тэрэ тоодо декабриин түрүүшын декадада һаагдаһаниинь (кг.): 1955 ондо
«Эрдэм»	166,6	278	42	26
Боргойн	162,7	226	29	29
Яруунын	135,7	202	24,9	19

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

АЖАХЫЕ ТОДОРХОЙГООР ХҮТЭЛБЭРИЛХЭ

(Баунтын аймагай партконференциһээ)

—Партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, аймагай партийна организаци промышленна предприятинуудай хүдэлмэриие нэгэ бага һайжаруулһан, хүдөө ажахыгаа зарим тэды хүгжөөһэн байна,—гэжэ конференци дээрэ элидхэл хэһэн айкомой секретарь нүхэр Мурчин тэмдэглээ.

Эндэхи промышленна предприятинууд валова продукци гаргаха 10 һарынгаа түсэбые 111 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур миллион 205 мянган түхэригэй продукци үгөө.

Колхозууд ажахын үнгэрэгшэ жэлэй хугасаа соо үнеэн бүриһөө һү һаалгые урдынхиһаа 200 литрээр ехэ болгоо. Гүрэндэ тоһо тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэһэн байна.

Ангуушад болон бэлэдхэгшэд ангай арһа тушааха түсэбөө дүүргээд, түсэбһөө гадуур 500 мянган түхэригэй арһа тушаагаа.

Гэбэшье, аймагай партийна организациин хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнуудай бии байһые делегадууд элишэлэн шүүмжэлбэ. Ципиканай прийскын управлени (директорынь нүхэр Чагин) гүрэнэй түсэбые дүүргэжэ шадаагүй. Алта угаадаг предприятинууд муугаар хүдэлмэрилөө. Дражна аргаар алта угааха түсэб 85,5 процент дүүргэгдээ. Энэ предприяти олзогүйгөөр ажаллажа, 9 һарын хугасаа соо 1 миллион 365 мянган түхэригэй гарзада ороо. Алта абалгые комплексноор механизацилха асуудал муугаар шиидхэгдэнэ. Рудна аргаар алта малталгада анхарал багаар хандуулагдана. Гэхэ зуура, энэ арга саашадаа эгээн шухала, гол арга болгогдохо юм. Алтанай олдоһон газарта хүдэлмэрилжэ эхилһэн Дунда-Витимскэ прийск түсэбөө һара бүри дүүргэнэгүй. Гэбэшье, эндэхи техникэ ехэ муугаар ашаглагдана, ажалай бүтээсэ бага байһаар, материал хэмһээ ехээр гаргашалагдана.

Ципиканай прийскын управлениин хүдэлмэридэхи эгээн ехэ дутагдал юуб гэхэдэ, алта бэдэрэлгын хүдэлмэри үйлэдбэриин эрилтэһээ гээгдэнэ.

Предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, профсоюзна организацинууд хүдэлмэришэдые зохистой гэр байраар хангахын түлөө оролдолго багаар гаргана. Гэр байра заһабарилха хүдэлмэри ехэ муугаар ябуулагдана. Үйлэдбэриин зарим участогуудта бани байхагүй. Хубсаһа хунар оёхо, хадхаха мастерскойнууд хомор.

Хүдөө ажахые хүтэлбэрилгэдэ ехэ дутагдалнууд бии. Аймагай колхозуудта эбэртэ бодо мал, тэрэ тоодо үнеэд олоор хороогдоһон байна. Оро үсхэбэрилгэ, агнууриин хэрэг колхозуудай олзо ехэтэй һалбари болоодүй. Оро үсхэбэрилгэдэ анхарал багаар хандуулагдажа, тэдэнэй тоо толгой үсөөрһэн байна. Байгша жэлэй 10 һарын хугасаа соо 500 толгой орон хороогдобо. Иимэ байдалда эсэс табиха саг тулажа ерээ гэжэ конференци эрилтэ хэбэ.

Аймагай колхозууд малдаа тэжээлэй һайн база байгуулха асуудалые һулаар шиидхэнэ. Энэ жэлдэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэб холо дүүргэгдээгүй. Молотовой нэрэмжэтэ колхоз тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө 43,6 процент дүүргэбэ. Амтата тэжээл бэлэдхэхэ хэрэг бүришье муу байһаар. Хүдөө ажахын культурануудай ургаса дан бага байна.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ эдэ бүгэдэ дутагдалнуудай байһые юугээр тайлбарилхаб гэхэдэ, партиин айком ажахын асуудалнуудые халирхайгаар хүтэлбэрилһэн зангаараа гэжэ делегадууд шүүмжэлһэн байна. Партиин айком колхозуудай ажахые гүнзэгыгөөр шэнжэлнэгүй, хүдөө ажахын үндэһэн шухала асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ парторганизацинуудай анхаралые һулаар хандуулна.

«Путь к коммунизму» колхозой түрүүлэгшэ «малажалһаа олзо багаар абтана» гэһэн шалтаг бариад, адуу малаа хороожо эхилһэн байна. Хамтын ажалда иимэ харша, тон буруу ябуулгые конференци эрид буруушаажа, тэрээндэ шанга һануулга хэгдэбэ. Энэ колхоздо яахадаа иимэ байдал тохёолдооб гэхэдэ, эндэхи парторганизаци ниитын ажахын хүгжэлтын түлөө коммунистнуудай харюусалгые дээшэлүүлдэггүй, шанга эрилтэ хээгүй байна. Мүн айкомшье энэ буруу заншалыень саг соонь обёороогүй байшоо.

Элидхэлшэ болон үгэ хэлэһэн делегадууд аймаг дотор эмхидхэлэй-партийна болон идеологическа хүдэлмэридэ бии байһан ехэхэн дутагдалнуудые элишэлэн шангаар шүүмжэлбэ. Зарим парторганизацинуудта коммунистнуудай суглаан саг соогоо болодоггүй, болоходоошье бэлэдхэлгүйгөөр, муугаар үнгэрдэг. Эдэ суглаанууд дээрэ колхозуудай, предприятинуудай ажабайдалай шухала асуудалнууд табигдадаггүй, харин партиин айкомой дурадхаһан лэ асуудалаар суглаан болодог байна. Ципиканай партийна организацинуудта коммунистнуудай һуралсал муугаар эмхидхэгдэнхэй гэжэ делегадууд шүүмжэлээ. Эндэ партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые дэлгэрүүлхэ хэрэг һуладаһан байна.

Партиин айком, партийна эхин организацинууд кадрнуудые шэлэн олохо, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандана гэжэ делегадууд тэмдэглэбэ.

Тоосоото үе соогоо партиин айкомой хэһэн хүдэлмэри хангалтатай дээрэ тоологдобо. Конференциин баталан абаһан тогтоол соо дутуу дундануудые усадхаха, ажахын хүтэлбэрилгые эрид һайжаруулха хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаба.

Конференциин хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **В. И. Дубровский** хабаадалсаа. Шэнээр һунгагдаһан айкомой пленум боложо, КПСС-эй айкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр **Мурчин М. Т.**, хоёрдохи секретаряар нүхэр **Наумов П. Г.**, секретаряар нүхэр **Тугутов Д. В.** һунгагдаһан байна.

З. Топоровская.

Комсомолецуудай үүсхэл

Малажалые хүгжөөхэ тухай парти, правительствоор табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ манай республикын залуушуул ба комсомолецууд ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Һүүлэй жэлнүүдтэ республикын предприятинууд ба эмхи зургаануудһаа олон залуушуул ба комсомолецууд малажал дээрэ хүдэлмэрилхөөр гараһан байна.

Мүнөө шэнэ түл абалгын хурюусалгатай үеын ерэхэеэ байхада малажал дээрэ ехэ олон хүдэлмэрилэгшэд хэрэгтэй болодог. Эгээл энэ үедэнь аймагайнгаа колхозуудта туһаламжа үзүүлэн Яруунын аймагай комсомолецууд болон залуушуул малай фермэ, гүүртэнүүдтэ ажаллахаар һайн дураараа гарахаар шиидэнэ.

Һаяхан ВЛКСМ-эй айкомой бюрогой гэшүүн Михаил Белобородов, «Сталинец» гэжэ аймагай газетын типографиин печатник Николай Фомин, аймагай библиотекые даагша Тамара Дербенева, Улаан булангай инструктор Цыбик Ринчинов гэгшэд түл абалгын үедэ хонидой отарануудта хүдэлмэрилхөөр ошохомнай гэжэ мэдүүлбэ.

Эдэ эдэбхитэдэй үүсхэлые Яруунын аймагай залуушуул халуунаар дэмжэбэ. Мүнөө аймагай центрһээ 20 гаран залуушуул холын фермэ, отарануудта ошолсожо, шэнэ түл абахаар бэлэдхэжэ байна. Түл абалгын үедэ һайн дураараа колхозой малажал дээрэ гарахаяа хүсэгшэдэй тоо олошорһоор.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) малажалда хүдэлмэрилхэеэ гараһан Михаил Белобородов, Николай Фомин, Тамара Дербенева, Цыбик Ринчинов гэгшэд Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Матвей Иванович Оshировтай хөөрэлдэжэ байна.

М. Яковлевагай текст,
М. Николаевай фото.

Малшадай үдэр

Хэжэнгын аимагай Молотовой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин Цагаан-Нуур нютагтахи һүнэй-товарна фермэдэ һаяшат «Малшадай үдэр» үнгэргэгдөө.

Түрүүлэгшэ нүхэр Санжимитыпов малшадай суглаае нээгээд, колхозойнтоо жэл соо туйлаһан амжалтанууд, тохёолдоһон дутуу дунданууд тухайда хэлээ.

Жигмитдоржиев Лубсан-Цырен, Цыдыпов Дугар гэгшэдэй 25 жэлэй турша соо колхозой малажалда хүдэлһэн ойе сугларһан малшад баяртайгаар тэмдэглэбэ. Тиихын дашарамда, нүхэд Жигмитдоржиев болон Цыдыпов өөһэдынгөө дүй дүршэл тухайда һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө. Удаалуулан Цагаан-Нуурай гүүртын эрхим һаалишад Ц. Лубсанова, Д. Базаржапова, Ц. Дашиева ажал хүдэлмэри, саашанхи зорилго тухайдаа хэлээд, шэнэ уялгануудые абабад. Һүүлээрнь социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдажа, Цагаан-Нуурай гүүртынхидтэ дамжуулгын Улаан туг үлөөгдөө. Энэ фермын малшад колхозой правлениин нэгэдэхи шан—3000 түхэриг абаба.

Малаа гээлтэ хоролтодо оруулангүй, тобир тарганаар үдхэжэ байһанай түлөө О. Бадмаев 1000 түхэригэй шанда хүртөө. Малажалда 25 жэл соо үнэн сэхээр ажаллаһан Лубсанцырен Жигмитдоржиев—нэгэ сараар, Дугар Цыдыпов — хашарагаар шагнагдаһан байна.

Ц. Батомункуева.

ҮНИНЭЙ ТРАКТОРИСТ

Токтохо Жигмитович Тободоев Сэлэнгын МТС-тэ 10 гаран жэл соо трактористаар ажаллана. Нүхэр Тободоев полевой хүдэлмэри амжалтатайгаар дүүргээд, мүнөө трактор заһабарилжа байна. Тракторнуудай шухала частьнуудые түргэнөөр, һайн шанартайгаар заһабарилдаг.

С. Таежный.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

Малшадай мүрысөө шадамараар харуулна

Партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, Кударын аймагай ажалшад хүдөө ажахыгаа эрид хүгжөөхын түлөө тэмсэжэ, һү, нооһо, мяха нилээд ехээр абадаг болонхой. Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ урда жэлэйхидэ орходоо һү абалга 35 процентээр, нооһо абалга 14,7 процентээр ехэ болоһон байна. Гэбэшье, аймагай колхозууд малайнгаа ашаг шэмые саашадань дээшэлүүлхэ ехэхэн арга боломжонуудтай гэжэ һаяхан эндэ болоһон партийна конференци дээрэ хэлэгдээ.

Хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ хэрэгтэнь аймагай ажалшадта **«Кударинский колхозник»** гэжэ газетэ ехэ туһа хүргэдэг байна.

Энэ газетэ ниитын малажалые хүгжөөхэ асуудалнуудта анхаралаа ехээр хандуулна. Малажалһаа ашаг шэмэ ехээр абадаг болохын түлөө колхознигуудай шударгыгаар тэмсэжэ байһанние харуулһан бодомжотой статья болон корреспонденцинүүд аймагай газетын хуудаһануудта олоор толилогдожо байдаг. Фермэ дээрэ ажалай эмхидхэлые һайжаруулха, ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха, тэжээл гамтайгаар, зүбөөр гаргашалха, мүн малажалые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ удхашанартай асуудалнуудта газетэ анхаралаа һайса табидаг болоо.

Газетэ малшадай дундахи социалистическэ мүрысөөнэй ябасые үргэнөөр, шадабаритайгаар харуулжа байдаг. Аймагай колхозуудта һү һаалгын ямараар ябажа байһан тухай мэдээсэлые газетэ таба, арбан хоног бүхэндэ толилжо байдаг юм. Тиихэдэ һара бүхэндэ түрүү һаалишадай үнеэн бүриһөө хэды литр һааһан тухайнь бэшэнэ. Иимэ мэдээсэлнүүдэйнгээ доро газетэ үнгэрһэн болзор соо ажал хэрэгэй ямараар ябажа байһан тухай тобшохоноор бэшэнэ. Мүрысэдэг МТС-үүдэй гү, али колхозуудай дүнгүүдые «мүнөөдэр хэн түрүүлжэ ябанаб» гэһэн гаршаг доро тобшоор харуулна. Газетэ мүрысөөнэй ябасые харуулхадаа иимэ мэдээсэлнүүдые хэблээд лэ, хизаарладаггүй.

Мүрысөөнэй эгээн шухалань хадаа түрүү дүй дүршэлые шэнжэлэн согсолжо, үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, тэрэниие шадабаритайгаар нэбтэрүүлхэ хэрэг болоно бшуу. «Түрүү дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ» гэһэн түрүү бэшэг соогоо газетэ иигэжэ бэшэнэ:

«Үргэнөөр дэлгэрүүлжэ болоомоор ажалай һайн дүй дүршэлтэй хэдэн олон түрүүшүүл аймагай колхозуудта, МТС-үүдтэ бии.

Түрүүшүүлэй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, бодото ажалда нэбтэрүүлхэ хэрэгтэй. Түрүү һаалишадай үнеэн бүриһөө мянга гаран литр һү һаахада, зариманиинь, энээнһээ холо багые һаана... Хэрбээ колхозуудай правленинүүд, партийна организацинууд, фермые даагшанар өөһэдынгөө һаалишадые түрүү һаалишан нүхэд Д. Цынгуновагай, И. Игумновагай, М. Шахановагай, С. Банзаракцаевагай болон бусадай дүй дүршэлтэй һайнаар танилсуулаа һаань, манайда һү һаалгаар гээгдэжэ ябаһан хүнүүд үгы байха һэн».

Энэ газетын хүдэлмэридэхи һайшаалтай талань юуб гэхэдэ, түрүү дүй дүршэлые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ тухай миин лэ уряалдаг бэшэ, түрүүшүүлэй арга, дүршэл шадабари тухай ойлгосотойгоор бэшэдэг, түрүү һаалишадай, хонишодой, мал адуулагшадай, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй, колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй бэшэгүүдые олоор толилдог байна.

Һүүлэй гурбан һарын турша соо хэдэн олон түрүүшүүл ажалайнгаа дүй дүршэл тухай бэшэгүүдые газетэдэ гаргаа. Молотовой нэрэмжэтэ колхозой мал адуулагша нүхэр Колодин зунай, намарай сагта һаамхай үнеэдые яажа харууһалдаг тухайгаа бэшэнэ. Үнеэн бүриһөө 2500 литр һү һааһан һаалишан Д. Цынгунова ямар аргаар һү ехээр һаадаг болоһон тухайгаа, үнеэдээ хайшан гэжэ харууһалдаг тухайгаа хөөрэһэн байна. Мүн бусадшье түрүүшүүл дүршэл тухайгаа һонирхолтойгоор хөөрэһэн байха юм.

«Һаалишан Мария Шаханова» гэһэн түрүү бэшэг соогоо газетэ энэ һаалишанай хүдэлмэриин дүршэлые согсолон харуулна. «Арга боломжонуудаа дүүрэнээр хэрэглэжэ, малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлээ» гэһэн гаршагтай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Цагадаевай статья һонирхолтой байна.

Аймаг дотор ажахын шухала асуудалнуудые шиидхэхэ боломсоор газетэ сэхэ малшадта хандан, тэдэнэй үмэнэ бодото зорилго табижа, түрүү бэшэг дары түргэн толилдог байһаниинь һайшаамаар. Жэшээнь, хабар, зунай үедэ «Мал адуулагшадта хандаһан үгэ», «Хонишодто хандаһан үгэ» гэһэн түрүү бэшэгүүдые толилоо.

Малажалдахи эгээн харюусалгатай үе—үбэлжэлгэ ерэнхэй. Газетэ энэ харюусалгатай үедэ малаа тураангүй, үхүүлэнгүй ондо оруулхаһаа гадна, үбэлэй сагта малай ашаг шэмые горьтойгоор дээшэлүүлхэ гэһэн зорилго аймагай малшадай, партийна болон советскэ организацинуудай, колхозуудай болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй үмэнэ табижа байна. Энэ шухала зорилгые яажа амжалтатайгаар шиидхэхэ тушаа Маленковой нэрэмжэтэ колхозой малай фермые даагша нүхэр Шешуревагай, нүхэр Дожиевай, һаалишан С. Ринчиновагай бэшэгүүд соо тодоор хэлэгдэнэ. Мүн Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой хэдэн һаалишадай нэмэл бэшэг соошье энээн тухай тодорхойгоор хэлэгдэнхэй.

Нооһо абалгада хонишодой урмэ хэшээлые дээшэлүүлхэ гэһэн һонирхолтой статьянуудые һаяхан энэ газетэ толилһон байна. Энэ темэдэ зорюулагдаһан түрүү бэшэг, Ждановай нэрэмжэтэ колхозой энэ талаар хараалһан хэмжээ-ябуулгануудые толилһон байна.

Олониитын үүсхэл ба партийна хүтэлбэри тухай ленинизмын заабари

Марксизм-ленинизм ажабайдалые шэнээр зохёон байгуулха хэрэгтэ арад түмэнэй шиидхэхы үүргэтэй байһые мэдэрхэ зуураа, улад зоной эрилтые зүбөөр бэелүүлдэг элитэ ехэ хүнүүдэй ажал-ябуулгын удхашанарые оройдоошье арсадаггүй юм. Ганса нэгэ хүнүүдэй үүргые хазагайруулан идеалистическэ ёһоор тайлбарилһан, тэдэниие юрэ бусын хүсэтэй шэнгеэр харуулһан ябадалыел марксизм-ленинизм буруушаадаг байна.

Обществын ажабайдалдахи хубилалтанууд арад түмэнэй, ангинуудай, партинуудай, тэрэшэлэн зарим хүнүүдэй — хүтэлбэрилэгшэдэй эдэбхитэй хабаадалгагүйгөөр бэелүүлэгдэжэ шадагдахагүй. Мүнөөнэй общество дотор байһан улад зон ангинууд боложо хубаагдадаг, тэдэниие политическэ партинууд хүтэлбэрилдэг. Эгээн харюусалгатай тушаалнуудта һунгагдаһан, үлэмжэ хүндэтэй, нүлөө ехэтэй, дүй дүршэлтэй нюурнууд, вождьнор гэжэ нэрлэгдэдэг хүнүүд тэдэ партинуудые ударидадаг юм гэжэ Ленин тайлбарилһан байна. «Марксизм гээшэмнай бусад бүхы социалистическэ теоринуудһаа юугээрээ илгаатайб гэхэдэ, юумэнэй үнэн байдалые, хубилжа байгаа байдалые эрдэм ухаанай үндэһөөр, тон зүб мүрөөр шэнжэлжэ үзэдэг юм. Тиихэдээ олониитыншье, мүн али нэгэн ангинуудтай холбоо барисаа тогтоожо шадаха зарим нэгэн хүнүүдэйшье, бүлэгүүдэйшье, организацинуудайшье, партинуудайшье революционно эршэ хүсэнэй, революционно зохёон байгуулгын, революционно эдэбхи үүдхэлэй удхашанарые шууд мэдэрдэг юм» гэжэ Владимир Ильич заадаг байгаа (Зохёолнууд, том 13, нюур 21—22).

Хүдэлмэришэн анги, бүхы ажалшад үнэхөөрөө революционно партигүйгөөр капитализмые илажа шадахагүй. Ангиин тэмсэлэй хуули ёһонуудые шэнжэлэн шудалһан партигүй хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн тээлмэрдэн түдэгэсэхэ ушартай болодог; партиин хүтэлбэригүй тиимэ хүдэлөөн зүндөө үүдхэгдэһэн, эмхидэлгүй юумэ болошодог байна. Хүдэлмэришэн анги өөрын партитай байгаал һаа—нягта нэгэдэлтэй, тодо һонор зорилготой, илалта туйлаха байһандаа этигэдэг хүсэн боложо шададаг. Түүхэ дээрэһээ харахада, марксистска парти лэ засаг түрые гартаа абажа, бүхы зониие социализм тээшэ хүтэлэн, шэнэ байгуулалта эмхидхэжэ, ударидажа шададаг байна.

Ниитын хүгжэлтые зүбөөр тодорхойлдог хуули ёһонуудые ойлгон мэдэрһэн ба хэрэглэһэнэй үндэһөөр, манай парти арад түмэнэй революционно эршэ зоригые залан ударидадаг, табиһан зорилгоёо бэелүүлхэ арга, мүр заадаг юм. Партимнай хүдэлмэришэн ангиин, ажалшадай түрүү хубиин дундаһаа урган гараһан эрхим хүнүүдые өөрынгөө зэргэдэ шэлэн абадаг, олониитын тэмсэл эмхидхэжэ ба ударидажа шадаха хүтэлбэрилэгшэд болон политическэ вождьнорые дэбжүүлдэг, хүмүүжүүлдэг байна.

Партиин съезднүүд дээрэ һунгагдаад, съезднүүдэй хоорондохи үе соо партиин хүтэлбэрилхы дээдэ орган болодог Центральна Комитедэй үүргэнь имагта ехэ юм. Партийна организацинууд эгээн ехэ дүй дүршэлтэй, эгээн хүндэтэй хүдэлмэрилэгшэдые Центральна Комитедтээ һунгадаг. Центральна Комитет хадаа хамтын хүсөөр партиингаа сэсэн мэргэн ухаае бэелүүлдэг, партитаяа, тэрээгээр дамжуулан үргэн олон ажалшадтай хододоо холбоо барисаатай байжа, хамтааран хүтэлбэрилдэг орган болоно. Марксистско-ленинскэ теориие, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй ба олониитын үргэн ехэ үүсхэлые үндэһэ болгодог Центральна Комитедэй хамтын дүй дүршэл, хамтын сэсэн ухаан партияа, ороноо зүбөөр хүтэлбэрилхэ ябадал хангадаг байһыень манай парти хараадаа абана. Тиимэһээ, партимнай ганса нэгэн хүндэ шүтэн һүгэдэдэг ябадалда эрид эсэргүүгээр хандадаг. Юундэб гэбэл, ганса нэгэн хүндэ шүтэн һүгэдэлгэ арад түмэнэй, партиин ба хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадай үүргые зүбөөр, марксистска ёһоор ойлгохо ябадалтай ямаршье холбоогүй байна. Манай партиие эмхидхэһэн вождь В. И. Ленин нэгэнтэ бэшэ иигэжэ тайлбарилан заадаг байгаа: ангиингаа эдэбхитэй дэмжэлгэдэ түшэглэдэг лэ парти олониитые амжалтатайгаар эмхидхэжэ шадаха. Арад зондоо этигэдэг, арад түмэнэй үүсхэл эдэбхиин барагдашагүй булаг худар шунган ородог хүнүүд лэ илажа шадаха, засаг түрые барижа шадаха юм гэжэ Ленин онсо тэмдэглэдэг байгаа.

Партиин хүтэлбэри доро ябаһан арад түмэн шиидхэхы үүргэ дүүргэдэг гэһэн марксистско-ленинскэ һургаалай маша зүб байһые Советскэ гүрэнэй түүхэ эли тодоор гэршэлэн харуулна. Манай ороной туйлалтануудһаа харахада, Коммунистическэ партимнай дэлхэй дээрэхи эгээн гайхамшаг хүсэндэ—хүдэлмэришэд болон таряашадай хүсэндэ түшэглэдэг байна. Коммунистическэ партиин хүтэлбэрилдэг ажалшадай эдэбхи хэшээлынь мүлжэгшэдэй зонхилолгые үгы хэхэ арга, богонихон болзор соо социалистическэ асари ехэ шэнэдхэлгэнүүдые манай орон дотор бэелүүлхэ арга олгоо.

Табанжэлэй түсэбүүдые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхын түлөө, оронойнгоо экономическа хүсэ шадалые хүгжөөхын түлөө, олониитын ажана тайбан байдалые улам һайжаруулха шухала нүхэсэл болгожо, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө арад ниитын социалистическэ мүрысөөн ажалшадай зохёон байгуулхы хүсые илангаяа эли тодоор харуулна. Арад түмэнэйнгөө шэн зоригто ажалай ашаар, Советскэ Союзнай промышленна үйлэдбэрилгын хэмжээнэй талаар революциин урда тээхи Россиһаа 30 дахин, электроэнерги үйлэдбэрилгын талаар 100 дахин шахуу үлүү гаранхай. Коммунистнуудай партиин ударидалга доро ябадаг арад зоной зохёон байгуулхы эдэбхи зоригой ашаар, манай орон урданайнгаа гээгдэлые усадхан зайсуулаад, мүнөө агууехэ, илагдашагүй хүсэтэй социалистическэ гүрэн болонхой.

Арад түмэнэй эдэбхи үүсхэлынь социалистическэ экономикоёо хүгжөөлгын хэрэгтэ, политическэ ажабайдалда шэнэ, социалистическэ культура мандуулха хэрэгтэ шиидхэхы үүргэ дүүргэдэг. Хэдэн миллион хүдэлмэришэд ба таряашад эгээн олон зониие элсүүлэн хабаадуулдаг организацинууд болоһон Советүүдээр дамжуулжа гүрэнөө хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ хабаадана. Гүрэнэй, ажахын, культурна бүхы хэрэгүүдые эрхилдэг олон тоото хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд хүдэлмэришэдэй, таряашадай дундаһаа урган гараа. Советскэ арад коммунистнуудай партиин хүтэлбэреэр орон доторoo культурна революци хэһэн байна. СССР-тэхи культурна байгуулалтын асари ехэ далайсые иимэ тоо баримтанууд эли тодоор харуулна гэбэл: мүнөө орон дотор 50 миллион үлүүтэй хүн элдэб шатын һургуулинуудта һурана. Дээдэ һургуулинуудтамнай Европын бүхы капиталистическэ оронуудайхиһаа хоёр дахинһаа олон студентнүүд һурадаг.

Ажахын болон культурна байгуулалтада олониитын эдэбхи үүсхэл гаргуулха, урагшаа зориһон дабшалтадамнай һаад хэдэг бүхы юумые усадхан зайсуулха хэрэгтэ Коммунистическэ парти имагта ехэ анхарал хандуулна.

Коммунистическэ партиин эмхидхэлэй, хүмүүжүүлхы хүдэлмэринь арад түмэнэй зохёон байгуулхы эдэбхи зоригые хүгжөөлгэдэ угаа ехэ үүргэ дүүргэдэг. Партимнай хүдэлмэрилэгшэдые зүбөөр шэлэн абаха ба хубаарилан табиха зэргээр, партийна шиидхэбэринүүдые гаргаад, тэдэнэйнгээ дүүргэлтые ходо шалгаха зэргээр ажалшадай организацинуудые хүтэлбэрилдэг байха юм.

Манай парти демократическа централизмын гол ёһые хүдэлмэридөө хүтэлбэри болгодог. Тэрэнь ямар удхатайб гэхэдэ, центрһээ сэхэ бэелүүлэгдэдэг хүтэлбэриие нютагуудтахи органуудай, арад зоной эдэбхи үүсхэлтэй тааруулха ябадал болоно. Энэ гол ёһые эбдэбэл, нэгэ һаа — албан хойрог зонхилолгодо хүргэжэ, нэгэ һаа — хүтэлбэриин удхашанарые бага болгожо, коммунистическэ байгуулалтын хэрэгтэ хохидол ушаруулха байна.

Партийна хүтэлбэри хамтын хүсөөр бэелүүлэгдэдэг, үргэн олон ажалшадта түшэглэдэг туладаа хүсэтэй юм. Хамтааран хүтэлбэрилхэ гээшэ партийна хүтэлбэриин дээдэ ёһон мүн. Хамтааран хүтэлбэрилхэ гээшэ олоороо хэлсэжэ, шиидхэбэри гаргахаһаа гадна, мүн арад зоной үүсхэлые, олониитын дүй дүршэлые заабол хараада абаха гэһэн удхатай. Партимнай өөрынгөө шиидхэбэринүүдэй зүбые арад түмэнэй ажал хэрэгэй бүтэсөөр шалгадаг.

Хамтааран хүтэлбэрилхэ ябадал хүтэлбэрилэгшэдэй тус бүриинь харюусалгатай тааралдаһан байха ёһотой гэжэ парти эридэг. Парти хадаа олониитын эдэбхи үүсхэлые улам ехээр бадаруулдаг, шухала шухала зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ тэдэниие элсүүлэн гулидхадаг шалгармал арга метод бологшо эрид шууд шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ дэлгэрүүлхын тула шухала условиие хангадаг байна.

Манай парти ганса нэгэн хүндэ шүтэдэг ябадалай хойшолонгуудые усадхаха тодорхой хэмжээнүүдые шууд бэелүүлжэ байна. Юундэб гэхэдэ, ганса нэгэн хүндэ шүтэлгын нүлөөн доро ороод, албан хойрог арга хэрэглэн хүтэлбэрилдэг ябадал, эгээлэй ажалшадай эдэбхи үүсхэлые тоодоггүй, зонхилолгоор дашуурдаг, дутуу дундануудые дуугай орхидог, өөһэдыгөө ехээр магтадаг, билдагуушалан һаймһардаг ябадал дэлгэрһэн байгаа. Ажал хэрэгтэ айхабтар ехэ хоро хохидол ушаруулдаг албан хойрог хазагайралгануудтай эрид шууд тэмсэхые

Муу ээзэтэй ажахы

☆

(Корреспондентын тэмдэглэл)

☆ ☆

...рьёл торьёл хадануудтай Ку...н голые үгсэхэ бүри хада хаб...йнуудынь үндэр боло болоhоор ...модотой үргэлжэ томо ууланууд ...шодог. Аймагай центр Кударա...оной харагдахада hалхи бо...до үшөө үнгэсэ хубилгаадүй ...э барилганууд тобойлдон бай... Аймагай центрын баруун ха...дахи үнеэдэй, тугалай типовой ...ануud бултанhaa элеэр хараг...г. Үшөө нэгэ бага саада тээнь ...ной фермын байранууд.

...эмнай Хрущевой нэрэмжэтэ ...озой малай городок гэхэ гү, али ...озой hүнэй-товарна фермэ, тэ...hээ саашаа залгалдаад хони... фермэ оршоно.

...э городогто ерэжэ хараhан хүн ...г, ээз муутайл газар хадаа гэ...hанахыса hанаха. Энэнь юун ...эhээ харагданаб гэхэдэ, түбхын ...үндэ энэ фермэнүүд шадар hү...өөг шэбхэ шабааhан дүүрэн. ...нь элдэбээр обоолоотой. Томо ...огор бухал шэнгеэршье обоо...ой хэдэн жэлэй шэбхэ бии, ...адхаhаншье хэбтэнэ. Гадна, ...үхэр хонин хоёрой байра шадар ...ан гэгшын шэбхэжэhэн хара ...ойе холоhоо харахада хахалhан ...шэнги. Малайнгаа байра ...урилhаар газарайнь хүрьhэн ...дабхагараар шэбхэжэнхэй. Тэ...үртөө үшөө шабааhа, шэбхэнь ...гагдадаггүй hаабдаа. Мүнөө ...эй наг шэбхэ, үхэрэй шабааhан ...ь, энээн тушаа оройдоо юумэ ...лтэгүй hэн. Тиимэ бэшэ. Ямар ...утэгжүүлгэ эндэ хэбтэнэ гээшэб. ...эниие мүнгэндэ оруулжа бодоо ...ехэл зөөри хэбтэнэ. Энээниие ...эжэ үжөөжэ байлтагүй, сэхэл ...жүүлгэ хэхээр бэлэн юумэн ...а. Ургамалда аргагүй hайн ...жүүлгэ болодог хара шорой ша... болоhон хонинной шэбхын ехэ ...энь! Хрущевой нэрэмжэтэ кол...й хүтэлбэрилэгшэд наг шэбхэеэ ...эглэдэг, сабшалан таряаландаа ...эг зомди гэхэ байха. Теэд тии...бэшэл даа. Хоёр жэлэйшье саа...тээ энэ фермэ шадар баhал иимэ ...гаа hэн. Наг шэбхые хэрэглэхэ ...й миин ярилдахаяа болижо, ...оор хэрэглэхэ тухай хөөрэлдэ...болоо.

**

...ймагай центртэ оршодог Хруще... нэрэмжэтэ колхоз хонидоор ...э олон бэшэ. Хонидынь орой...л хоёр газар байдаг. Центрын ...ууда байгаашаань барагсаан ...ьгалха хонид, мүн хэдэн зуугаад ...энүүд бии. Нүгөөдэ хоёрдохи ...рань эрье, түлгэ, hубай хонид.

...ндэхид центрын хажуудахи ота... бүхы түлнүүдэ абаха юм. ...мэhээ эндэхи хонишодойнь яма... үбэлжэжэ, түл абалгада бэ...хэжэ байhан тухай доро тэмдэг-

...улахан элшэтэй наратай, сиидэ... хүйтэн үдэр hэн. Үбэлэй бого...он үдэрэй наран орохо тээшээ ...үлэнхэй. Кударын голой шугы ...оо гурбан ондоо бүлэг хонид ...арилhаар байра тээшээ шэглэн-хэй, ябангаа хагда зулгаан хойшоо болоно. Үдэшэ үглөөниинь үбhөөр халуулагдадаг түлгэнүүдшье эндэ удаан тогтохоор бэшэ, тооhо бурьюулhаар байра тээшэ гэшхэлнэд. Эдээндэ үбhэ үгэhөөр байтарынь нүгөө хоёр бүлэг хурьгалха хонид дүтэлжэ ерэбэ. Тиигэ тиигэhээр тэдэнэр байрынгаа баруугаар, зүүгээр хүрэжэ ерэнэ. Эдэ хонидынь хүшөөр бараг ябана.

Хурьгалха хонидые хүшэ hайнтай байлгахада түлыншье өөдэргэ, hайн мал болодог, үбhэ нооhо hайтай байдаг гээшэ. Эндэхи хонишодшье иигэжэ хэлсэнэ. Теэд хонидые тарганаар үбэлжүүлхын тула Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз ехэ оролдолго хэнэгүй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Хонидые бүлэг бүлэгөөр хонишодто даалгаад лэ колхозой правлени hанаагаа амаранхай. Саг сагта хонишодой ажал шалгаха, тэдээндэ туhаламжа үзүүлхэ гэхэ юумэн үгы. Мүнөө Кударын голhоо ерэhэн эхэ хонид бултадаа тиимэ hайнаар уhалаагүй ерээ, юуб гэхэдэ, газаагуураа ереэд, саhа эдижэ, худагай хажуугаар уhа бэдэрэн шэншэлэлдэнэ. Хонидой фермые даагша нүхэр Цыбиков эдэ бүгэдые баhа харалсаха байгаа. Уhаар дутаал hаа, хонид түргэнөөр хүшэеэ хүдэлгэдэг гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ.

Бэлшээридэ гарадаг түлгэнүүдhээ гадна, зуугаад түлэ тэжээбэриин болонхой, хорой соогоо үбhэ эдижэ байна.

— Нёдондо үбэлэй бармад гээшэл даа. Эдэшни үшөөл hэргэhэн юумэл гээшэ, ядалдаал hэмди хоол эдишэ багатай байжа,—гэжэ Гендуновай оронд түлгэ туужа ерээшэ Гендунова хөөрэнэ. Эдээнэй хүшэ муутай хаданьдүй дүршэл ехэтэй хонишон Гендуновта даалгаа ёhотой. Туранхай хонидhоо гараhан түл иимэл даа!

Хонидой, хурьгадай байра, хото хорой бүхэниие хэлэхэ болоо hаа, иимэ: хоёр жэлэй саада тээ эндэ типовой байра үгы байгаа, мүнөө нэгэ иимэ байра баригданхай, хоёрдохинь хүшэ хүрэгдөөгүй байна. Тиимэhээ хонидойнь зариманиинь хуушан байранууд соогоо үбэлжэхэ. Эдэ байрануудынь хүсэд заhагдаагүй, бүри зариманайнь хуушан шэбхэ сэбэрлэгдээгүй байhаар. Эндэхи бүхы хонидынь үбэл хурьгалхаар ороондо оруулагданхай, декабриин 15-hаа эхилээд январь, февраль соо олонхи хурьгад абтаха. Теэд түл абаха байрань ехэшье бэшэ hаа яhала заhабаритай. Мүнөө дээрээ тэрэнээ бэлдэхэ янзагүй байна. Байраншье хурьгадые кошарно-базова аргаар түлжүүлхээр ёhото типовой бэшэ, тааруулhан байра юм. Тэрэнэй нүхэ hубыень бүтүүлхэ, шэглэхээр, бэлдэхээр юумэн олон. Хонишоной хээрэ абажа ябаха сумкаhаа эхилээд, хонидойнгоо байра hаяар дулаалжа дүүргэхээр болоо. Мүнөө дээрээ хорой соогоо хоножо байна. Энэшье хамаагүй. Гансал хорой хуhамаг соохи хонинойнгоо хохир үглөөгүүр хонидоо гаргахадаа обоолоод орхёо hаань, үдэшэлэн тараахадань тэрэнь бүлеэн зандаа байха hэн. Тиигэнгүй орхиходонь — хүйтэн хоргооhон дээрээ хонидынь үдэшэлэн хэбтэхэдэнь тэрэнь сэбдэг хүйтэн байдаг ха юм.

Колхозой правлени хонидой түл абалгада hайнаар бэлэдхэхын туладa ямаршье оролдолго гаргаадүй байна. Удангүй эндэхи хонишодынь ээлжээлээд, hүниндөө хонёо манаха болоходонь дулаан хубсаhан байхагүй. Юрэнхыдөө энэ фермын хонишодто, мүн бусадшье малшадта зохихо байра байдал бии болгогдоогүй гэжэ колхозой правлениие шүүмжэлхэ хэрэгтэй. Хонишодто тусгаар хубсаhан үгтэдэггүй, ямаршье урмашуулга үгы гэжэ эндэхи хонишод О. Мохосоева, О. Банзарова, Д. Гармаева гомдоно. Үнэхөөрөө тиимэл байна. Колхозой правлени хони үсхэбэрилгые тиимэ шухала hалбари гэжэ харадагшьегүй, энээнээ хүгжөөхын тула ехээр анхарал оролдолго гаргадагшьегүй ха. Энээн дээрэhээ хонидынь ехээр олошорногүй, хони үсхэбэрилхэ түсэбынь дүүрээгүй байна.

Эрдэмтэ зоотехник мэргэжэлтэй нүхэр Тугаринов энэ колхозой түрүүлэгшээр хоёрдохи жэлээ хүдэлжэ байхадаа зоотехническэ наукын угаа ядахадаа тон юрэнхышье эрилтые дүүргэхын түлөө оролдохо байгаа. Теэд иимэ юумэн үгы. Энээниие иимэ баримтаар гэршэлээ. Хонидые ноохонойнь шанарай зэргээр илгаха байгаа. Тиимэ юумэн гэжэ үгы. Элдэб нооhотой хонид булта сугтаа ябана (энэ фермэдэ гурбан бүлэг хонид, тэрэнэйнь хоёрынь хурьгалха хонид). Хони үсхэбэрилгые ёhотоор эрхилхэ тухай эндэхид бодомжолдоггүй, тиигэд гээд лэ байдаг байна. Зунай сагта зөөжэ ябаад хонидоо хараха аргатай аад, тиигэдэгшьегүй, мүнөөхил үбэлэйнгөө байрын хажууда хорой бариад байдаг юм ха.

Хони үсхэбэрилхэ гол шухала асуудал болохо племенной хэрэг, хонидые харууhалга, адуулга hайжаруулха тухай энэ колхозой правлени тодорхой хэмжээ абахаар болоо.

Мүн Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой хонидой 1-дэхи фермэ үбэлэй түл абалгада бэлэдхэжэ эхилээдүй байhаар. Хурьгадай нэгэ байра соонь малай тэжээл хээтэй зандаа, нүгөө байрань хүсэд hэльбэн заhагдаагүй байна. Гэбэшье, түрүүшын хурьган гаранхай байна.

hүүлэй үедэ партиин айком, аймгүйсэдкомшье hү ехээр, hаахын түлөө тэмсэлэй охиндо абтаад, хони үсхэбэрилгэдэ анхаралаа hуладуулаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Д. Жугдурова, манай тусхай корр.

☆

Федор Иванович Федотов Тарбагатайн МТС-эй архим токарь юм. Мүнөө хүдөө ажахын машинануудые заhабарилсан, даалгабаряа 200 процент хүрөтэр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ф. И. Федотов.

Е. Ринчиновагай фото.

☆ ☆

Тарилгада эртээнhээ бэлэдхэхэ

КПСС-эй ОБКОМОЙ ТОГТООhОН БОЛЗОР СОО ТРАКТОР, МАШИНАНУУДАА ЗАhАЖА ДҮҮРГЭЕ

☆

Республикын МТС-үүдтэ трактор заhабарилга тухай 1956 оной декабриин 10-най мэдээн

МТС-үүд	Трактор заhабарилга (түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)	Тэрэ тоодо, гүсеничнэ тракторнууд
Түнхэнэй	162,5	22
Темлюйскэ	125,1	31
Үдын	121,0	13
Хориин	120,0	11
Курбын	100,0	20
Эгэтын	100,0	10
Кяхтын	100,0	10
Нарhатын	95,2	12
Сэлэнгын	93,7	12
Иволгын	90,9	6
Саянтын	80,9	11
Кабанскын	78,5	20
Цагаан-Усанай	77,7	17
Итанцын	76,1	9
Сүхын	75,0	7
Бургалтайн	72,7	12
Погранична	72,7	5
Хамнигадайн	70,9	17
Тарбагатайн	70,8	14
Ехэ-Куналейн	66,6	14
Ехэ-Кударын	55,8	8
Охин-Булагай	54,8	—
Суулгын	54,5	14
Ново-Брянска	54,1	6
Бага-Куналейн	50,0	16
Хэжэнгын	48,6	9
Хүнтэйн	47,6	6
Хонхолойн	46,3	14
Гашейн	44,8	9
Кыренэй	43,4	6
Баргажанай	43,2	14
Чесанын	41,6	3
Үшөөтэйн	41,1	13
Ториин	38,4	8
Бичурын	36,6	12
Жиримскэ	27,2	6
Селендумын	23,5	2
Закаменай	15,3	4

☆ ☆

Түргэнөөр, шанар hайнтайгаар заhаха

Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ Сүхын МТС-эй тракторна парк аргагүй муугаар хүдэлжэ гараа hэн. Энээндэ ямар шалтагаан байгааб гэхэдэ, нёдондо жэлдэ тус МТС трактор болон бусад машинануудай заhабарилга хангалтагүйгөөр, муу шанартайгаар эмхидхэhэн байгаа гэхэ хэрэгтэй. Үнгэрhэн жэлдэ хабарай тарилга, таряа хуряалга дээрэ тракторнууд заhабари муутай дээрэhээ олоороо эбдэрдэг байhан юм. Гэбэшье, мүнөө жэлэй заhабарилгын хүдэлмэри эндэхи МТС-тэ урид мэтэ муугаар ябажа байна. Ушар юуб гэхэдэ, тус МТС трактор, машинануудые заhабарилха графигаа таhалдуулна. Жэшээнь, МТС-эй дирекци энэ жэлэй дүрбэдэхи квартал соо 22 трактор, 25 тракторна сеялкэ, 20 плуг, 12 культиватор ба бусад механизмуудые заhабарилхаар хараалhан байгаа. Теэд эндэхи механизаторнууд хараалагдаhан энэ графигаа дүүргэжэ шадаагүй байшаба. Декабриин 5-да эндэ оройдоол 12 трактор заhагдаhан байгаа.

Заhабарилагдаhан эдэ тракторнуудай олонхинь «Беларусь» маркын юм. Заhабари ехэтэй «С-80» маркын тракторнуудта үшөөл хургаараашье хүрэгдөөдүй.

Иимэ үсөөхэн трактор заhабарилагдаhан аад, шанарынь хэлэшэгүй муу. Жэшээлхэдэ, мэнэ hаяхан 22-дохи номерой «СТЗ-НАТИ» трактор заhагдаа нэрэтэй. Теэд энэ тракторые хэр hайнаар заhабарилааб гэжэ хаража үзэхэдэ, ехэ муугаар заhабарилагдаhан байгаа, аяар гурбан дутагдал олдобо. Тиихэдэ 43-дахи номерой «ДТ-54» трактор мүн тэрэшэлэн муугаар заhабарилагдаhан байгаа. Трактор, машинануудай заhабарилгын шанарые шалган үзэхэ тусгаар комиссиин гэшүүд тракторнуудай заhабариие бултадаа байжа шалганагүй, тушаажа абалгын акт бэшэлсэнэгүй. Тракторай заhабарилгын шанарые шалгахадаа, МТС-эй главна инженер Ткаченко гансаараал гараа табидаг. Комиссиин бэшэ гэшүүд хайшаа орошодог юм?

Трактор, машинануудай заhабарилгын иимэ муугаар ябажа байhанай гол шалтагааниинь гэбэл, заhабарилга дээрэ хүдэлжэ байhан механизаторнуудай ажалай эмхидхэл аргагүй муу.

МТМ-е даагша нүхэр Пакеев механизаторнууд ямар шалтагаанhaa нормоёо дүүргэнэгүйб, ажалдань юун hаад болоноб, али ажалайнь хэрэгсэлнүүд дутана гү, ажал хэрэгээ мууса мэдэнэ гү гэжэ огто hонирхоногүй, ажалдань туhалалсанагүй.

— Нүхэр Пакеев заhабариин узелнуудаар ябажа, туhаламжа хүргэдэггүй, хүдэлмэриин шанар шалгадаггүй,—гэжэ эндэхи механизаторнууд бултадаа шахуу хэлэнэ.

МТС-эй партийна эхин организаци (секретаринь нүхэр Андреев) механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулнагүй.

Мүрысөөнэй ябасые харуулха доска бии юм, теэд энэ досканьхооhон мэлигэр байдаг.

— Мэгдэhэнэй хэрэггүй, март hара соо дүүргэхэл байхабди. Яаража тэбдэжэ байhаар лэ шанарынь муудуулжа болохобди. Энээниие хараадаа абаха хэрэгтэй, — гэжэ нүхэр Андреев үбайгүйгөөр хөөрэжэ hуудаг.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын тула ажалай эмхидхэл hайжаруулха, ажалай эдэбхи дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Теэд энээнэй тула политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха хэрэгтэй байгаа. Зүгөөр эндэхи МТС-эй заhабарилагшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри мууса ябуулагдана. Агитаторнууд хөөрэлдөө тон үсөөн үнгэргэдэг. Лекци болон элидхэл эмхидхэгдэнэгүй. Октябрь, ноябрь hарада нэгэшье лекци, элидхэл болоогүй.

Хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин hулаар табигдаhан дээрэhээ журам эбдэдэг ушарнууд үзэгдэнэ. Жэшээнь, механизаторнууд нүхэд Десятов, Лузен гэгшэд ажалай журам эбдэнэ. Эдэнэр оло дахин ямаршье шалтаггүйгөөр ажалдаа гараагүй. Гадна, ажалдаа оройтожо гараха, эртэ орохо ушар олоор үзэгдэнэ. Нүхэр Пакеев өөрөөшье ажалдаа хододоо хожомдожо гарадаг.

Б. Бальчинов.

...И. Ленин хододоо уряалдаг бай... юм. «Хүдэлмэришэн гү, али ...ашан хүн ямар нэгэн эмхи ...гаанда дүрбэ, таба дахин ошо...наагуураа зүб шэнгишье hаа, ...дөө доромжолhон удхатай ха... абадаг ушар бии. Теэд тии...ябадал гаргагшадые зэмэлhэн ...дай сүүдэй шиидхэбэри алин ... Таанар коммунистнууд ха юм... теэд тэдэ хойрог ноёдые балшы...лирүүлхэеэ, иимэ нобшо хойрог ...дал гаргаhанайнь түлөө тэдээ...е арадай сүүдтэ үгэхэеэ, түрмэдэ ...улхаяа яанат?» гэжэ Ленин бэ...эн юм (Зохёолнууд, том 32, ...р 404—405).

...артимнай албан хойрог арга ...од хэрэглэн хүтэлбэрилдэг яба...ые үндэhөөрнь үгы хэнэ; ганса ...н хүндэ шүтэн hүгэдэлгын хой...онгуудтай тэмсэhэн хэбэртэй ...од хүтэлбэрилэгшэдэй үүргые ...хистска ёhoop арсагшадые ...шууд буруушаана. Хэрэг уша... мэдэдэг, хүндэтэй хүтэлбэри...шэдгүйгөөр, шанга журам са...гүйгөөр, хүтэлбэрилхы орга...дай директивэнүүд болон зааба...уудые саг соонь дүүргэнгүй... социалистическэ ажахы эр...ын аргагүй.

...үдэлмэрилэгшэдэй экономиче...эрдэмые дээшэлүүлхэ гээшэ ...алистическэ үйлэдбэреэ бүри ...аар хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ угаа ... удхашанартай юм. Партий... организацинууд хэрэгээ хүсэд ...нхэйгээр промышленна пред...тинуудые, колхозуудые, МТС-... болон совхозуудые хүтэлбэрил... тула, техникэ ба экономикыень ...аар шудалха ёhотой гэжэ ...С-эй XX съезд зааhан байна. ...ой hайн хүтэлбэрилэгшэ юрэн...заабаринуудые үгөөд лэ байха ...эгүй. Тоо мэдээнүүдтэ, саар... бэшэлгэнүүдтэ бэшэ, харин ажалай ба үйлэдбэриин эмхидхэлые саг үргэлжэ hайжаруулха, социалистическэ мүрысөө үнэхөөрөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олониитын шадабари болгохо хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулха шухала.

Бүхы партийна, советскэ, ажахын, профсоюзна хүтэлбэрилэгшэд олониитэтэй нягта холбоо барисаатай байха hэн, ажалшад тушаа хододоо анхарал оролдолго гаргаха hэн, олониитые hургахаhаа гадна, өөhэдөө тэдээнhээ hургаал абадаг байха hэн гэжэ Коммунистическэ парти эринэ. Хүтэлбэрилэгшэд хадаа «хүдэлмэришэ зоной дунда ходо ябаха, ямаршье асуудалаар, ямаршье сагта олониитын hанал бодолые, тэдэнэй бодото хүсэл эрмэлзэлгые, эрилтые, хүсэлые зүбөөр тодорхойлжо шадаха ёhотой, олониитын ушар ёhо мэдэлгын хэмжээе, ямар нэгэн мохор hүзэгэй ба хуушан заншалай ямараар нүлөөлдэг байhые зүбөөр тодорхойлжо шадаха, нүхэрэй ёhoop хандадаг ба шухала эрилтэнүүдыень хүсэд бүрин хангадаг ушарhaa олониитын хизааргүй ехэ этигэл найдабарида хүртэжэ шадаха ёhотой» гэжэ Ленин заадаг байгаа (Зохёолнууд, том 33, нюур 166—167).

В. И. Ленин ажалша олониитэ тушаа анхаралтайгаар, үнэн зүрхэнhөө hайнаар хандалгын эрхим жэшээ харуулдаг байгаа. Хүдэлмэришэдтэй, таряашадтай хододоо уулзажа, тэдэнтэй hанамжаяа зүбшэдэг, тэдэнэй дурадхалнуудта анхаралтайгаар хандадаг, эрилтэ хэрэглэлыень хангаха гэжэ оролдодог hэн. Хүтэлбэрилэгшэ бүхэн Ленин шэнгеэр хүдэлмэрилхэ зэргэтэй. Үнэнтэ, большевик хүтэлбэрилэгшэ хадаа суглаануудые хэhэн, тогтоолнуудые гаргаhан тэдыгээр бэшэ, харин ажахын ба культурна байгуулалтын амжалтануудаар өөрынгөө хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдые тодорхойлдог байна.

Политическэ хүтэлбэрилэгшэд улад зондо үнэншүүлэн этигүүлжэ шадаха ёhотой. Гэхэ зуура, ганса нэгэн хүндэ шүтэлгын нүлөөндэ ороhон зарим хүтэлбэрилэгшэд олониитэhээ таhараад, элидхэл, хөөрэлдөө хэхэеэшье болишоhон байгаа. Политическэ хүтэлбэрилэгшэ бүхэн арад зоной үмэнэ ходо үгэ хэлэхэ, дотоодын ба гадаадын политикын асуудалнуудые тайлбарилжа шадаха ёhотой. Этигүүлэн үнэмшүүлхэ гээшэ партийна хүтэлбэриин гол шухала арга метод болоно.

Манай байгууламжын демократическа ёhо гурим хадаа нютаг дээрээ улам ехээр үүсхэл гаргахые эридэг. Тиимэhээ, арадай ажахые хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ союзна республиканuudай дүүргэхэ үүргэнь ехэ болгогдоо, предприятинуудай директорнүүдэй эрхэнь үргэдхэгдөө. Советскэ демократиие саашадаа хүгжөөхэ, арад түмэниие гүрэнөө хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ үргэнөөр хабаадуулха, хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай, интеллигенциин үүсхэл ба эдэбхиие бүри ехэ болгохо ябадал — хойрог хазагайрууланууд усадхаха, партийна ба гүрэнэй аппарадай хүдэлмэриие улам hайжаруулха тон шухала арга мүн болоно.

Коммунистическэ партимнай олониитын ажал-ябуулгын үрэ дүнгүүдые саг үргэлжэ согсолдог, тэдэнэй дүй дүршэлые шэнжэлэн бодожо үзэдэг юм. КПСС-эй ЦК-гэй, Советскэ правительствын зүгhөө промышленностиин ба хүдөө ажахын, наукын болон культурын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөнүүдые зарладаг ушар юу харуулнаб гэхэдэ, манай парти арад зоной hанал бодолые тон шухалада тооложо хараада абадаг байна. Тиимэ зүблөөнүүд КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумүүдэй болохын урда тээхэнэ зарлагдадаг байhаниинь элитэ. Тэдэ зүблөөнүүдтэ хабаадагшад — жиирэй ажалшад, үйлэдбэриин командирнууд, эрдэмтэд, партийна болон советскэ хүдэлмэрилэгшэд hайтар шэбшэн бодогдоhон, тон шухала hанал бодолнуудые хэлэдэг байна. Арадай сэсэн бодолнууд КПСС-эй ЦК-гэй Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд дотор нэбтэрэн оронхой.

Зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XX съездын директивэнүүдэй проектые бэлдэхэ үедөө Центральна Комитет олон мянган предприятинуудай, колхозуудай, эмхи зургаануудай дурадхалнуудые хараада абаhан байгаа; эдэ дурадхалнуудые оруулха ба зүбшэн хэлсэхэ хэрэгтэ үргэн олон хүдэлмэришэд, колхознигууд, промышленностиин болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, эрдэмтэд хабаадаhан байха юм.

Советскэ арад өөрынгөө туйлаhан агууехэ илалтануудые Коммунистическэ партиин хүтэлбэрилхы ажал-ябуулгатай хододоо холбожо харадаг байна. Манай партиин XX съезд коммунистическэ байгуулалтын асари ехэ программаар СССР-эй ажалшадые зэбсэглээ. Советскэ хүнүүд партиингаа хүтэлбэреэр энэ программая бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэжэ зоригжонхой.

И. МАЛЫШЕВ.

Найдабарииень харюулна

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ тушаа парти, правительствымнай шиидхэбэринүүдэй гараад байхада нүхэд Бимба Бальжинимаев, Дондок Иролтуев гэгшэд колхоздо hайн дураараа орожо, арадай үмэнэ табигдаhан асари ехэ зорилгонуудые дүүргэлсэхын тулада оролдохоор шиидэhэн юм. Тиигэжэ нүхэр Иролтуев бүлэтээ Сэлэнгын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн боложо ороод, түрүүшын үдэрhөө шударгыгаар хүдэлжэ захалаа hэн. Колхозынь энэ айлда hайн гэр барижа үгэhэн, мал хорёотой болгоhон байна. Мүн лэ Бимба Бальжинимаев тус аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн болобо.

Өөhэдын үнеэтэй, гэр байратай болоhон эдэ бүлынхид ниитын ажалда бүхы хүсөөрөө оролдоhон байна. Түрүүшын хэдыхэн сагай туршада нүхэр Иролтуев hамгантаяа, мүн нүхэр Б. Бальжинимаев гэгшэд оролдосото ажалаараа тэдэ колхозуудай гэшүүдэй дунда хүндэтэй, үнэн шударгы зон гэжэ тоологдодог болоо бэлэй. Иигэжэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой правлени нүхэр Бальжинимаевта гахайн фермые даалгаhан байна. Мүн Калининай нэрэмжэтэ колхоздо нүхэр Иролтуев 639 толгой хонидые даажа абаа. Эдэ нүхэд харюусалгатай хүдэлмэриие колхозой даалгажа үгэhэндэнь урмашан, үнгэрэгшэ жэлэй туршада ажалай амжалта туйлаба. Нүхэр Иролтуев нооhо хайшалха түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэн, нёдондо жэлдэ 1000 холо гаран ажалта үдэр олоhон байна. Нооhо хайшалха түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэнэйнгээ түлөө нүхэр Иролтуев хоёр хони, 1200 түхэриг мүнгэ нэмэлтэ түлбэридэ абаа. Ажахын шэнэ жэлдэ хонин бүриhөө хурьга абаха уялга абаhан нүхэр Иролтуев үбэлжэлгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаа.

Мүн нүхэр Бальжинимаев hамгантаяа 1955 ондо 1500 ажалта үдэр олоhон байна. Нёдондо гахайгаа тарганаар ондо оруулhанайнгаа түлөө 4200 түхэриг, 1 тоннохоо үлүү оросhо таряа абанхай.

Нүхэд Иролтуев, Бальжинимаев гэгшэд ажахын энэ жэлдэ бүри hайнаар хүдэлмэрилжэ, абаhан уялгаяа үлүүлэн дүүргэхээр зоригжонхой хүдэлнэ.

Б. Гергенов.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XI сесси

Венгриин дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахын тулада ООН-иие хэрэглэхэ һэдэлгэ дахин гаргагдана

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 11. (ТАСС). США түрүүтэй хэдэн оронойл түлөөлэгшэд зүбшэхэ зүйлнүүдэйнгээ шухала асуудалнуудые хаража үзэлгэнһөө Генеральна Ассамблейе дахяад һамааруулба гэжэ урда тээнь мэдээсэгдээ һэн. Ассамблей хадаа зүбшэхэ зүйлнүүдэйнгээ асуудалнуудые хаража үзэхэ ёнотой байгаа. Гэбэшье, венгерскэ асуудал гэдэгээр американска делегаци дахяад шуяа татажа ороһон байна. Тиигэжэ Венгридэ болоошо юумые буруугаар харуулһан резолюциин шэнэ проектые США-гэй, тэрэнэй үгөөр байдаг бусад 15 ороной делегацинууд дурадхаа. Революцида харша үймөөнэй Венгридэ болоод буруу һүрэһэн дээрэһээ, резолюциин проект зохёогшод, Венгриин дотоодын хэрэгүүдтэ, мүн тэрэнэй болон Советскэ Союзай хоорондохи хани харилсаанда дахяад хамааралсаха һэдэлгэ гаргана. Венгридэ «ажагалгшадые» эльгээхэ тухай, Варшавска договорой, мүн хоёр ороной хоорондо баталагдаһан хэлсээнэй ёһоор ВНР-тэ байдаг советскэ сэрэгүүдые гаргаха тухай резолюциин проект зохёогшод эрилтэ хэнэ.

Бельгиин, Перугэй, Италиин, Ирландиин, Аргентинын болон Австралиин түлөөлэгшэд түрүүлжэ үгэ хэлэхэдээ, американска уршагта резолюциие дэмжээ. Американска хэблэлдэ толилогдоһон аад, харадалга гүрдэлгэ хэһэн статьянуудые гол түлэб урдаа барижа эдэ түлөөлэгшэд хэлэһэн байна.

Венгерскэ асуудал гэдэг тушаа шуугаа татан, социалистическэ лагериин оронуудта эсэргүү хорото ябуулга дахинаа хэхэ һэдэлгэнүүдые гаргажа байһан империалистическэ этэгээдүүдэй ямар уг зорилготой байһые Советскэ Союзай, Румыниин болон Чехословакиин түлөөлэгшэд үгэ хэлэхэдээ элиршэлэн харуулаа.

Индиин, Франциин, Голландиин, Даниин, Испаниин, Филиппинэй болон Канадын түлөөлэгшэд мүн лэ үгэ хэлээ.

«Венгерскэ асуудал» гэдэгээр үгэ хэлэлгэ декабриин 11-дэ үргэлжэлүүлэгдэхээр хараалагдаа.

В. В. Кузнецов Лодж Стассен хоёртой хөөрэлдэбэ

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 12. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн 11-дэхи сессидэ СССР-һээ ошоһон делегаци толгойлогшо В. В. Кузнецов США-һаа ООН-эй дэргэдэ байдаг саг үргэлжын түлөөлэгшэ Г. К. Ложджтой, мүн буу зэбсэг хуряаха асуудалнуудай талаар США-гэй президентын туслаха туһалагша Г. Стассентай үсэгэлдэр хөөрэлдөө. Хөөрэлдөө хэхые Лодж Стассен хоёр гуйһан байгаа.

Американска талаһаа США-һаа ООН-эй дэргэдэ байдаг саг үргэлжын түлөөлэгшын орлогшо Уодсворт, советскэ талаһаа—СССР-һээ ООН-эй дэргэдэ байдаг саг үргэлжын түлөөлэгшэ А. А. Соболев хөөрэлдөөнэй үедэ байлсаа.

Будапештын хүдэлмэришэнэй центральна совет гэдэгэй хархис үгэгэ дүүргэһэн тухай „Нейес Дейчланд" газетэ ниигэжэ бэшэнэ

БЕРЛИН, декабриин 11. (ТАСС) Будапештдэ байдаг өөрынгөө тусхай корреспондент В. Кольмарай статьяе «Нейес Дейчланд» газетэ мүнөөдэр толилоо. Будапештын хүдэлмэришэнэй центральна совет гэдэгэй, мүн иимэ хэдэн нютагай соведүүдэй хархис үгэгэ дүүргэдэг байһаниинь тус статья соо элирхэйлэгдэнэ. Орон доторхи байдалые хүсэдөөр гуримшуулха зорилгоор правительствые абажа байһан хэмжээнүүдые бэелүүлгэдэ туһалха гэжэ хүдэлмэришэнэй олон соведүүдэй ороолдоог байбашье, хүдэлмэришэнэй совет гэдэг зарим соведүүд Хүдэлмэришэн-Тарялангай Революционно Правительствые ажал-ябуулгада али болохоор һаад ушаруулха гэжэ һэдэдэг байгаа. Юуб гэхэдэ, эдэ соведүүдтэ революцида харша этэгээдүүд олоороо шурган ороһон байгаа гэжэ статья соо тэмдэглэгдэнэ. Иимэ соведүүдые урдын графууд болон хортистска офицернүүдэй толгойлдог байһые хараадаа абабал, тэдэнэй иимэ ябуулга һэзээниинь гайхалтайшье бэшэ юм гэжэ статья бэшэгшэ тэмдэглэнэ.

Будапештын хүдэлмэришэнэй центральна совет гэдэг хархис этэгээдүүдэй гарта байһан зэбсэг болоһон тулада хөдөлхи правительство болохо гэһэн һэдэлгэ ходоол гаргадаг байгаа юм. Амгалан тайбан байдал тогтоолгодоһ, үйлэдбэрие һэргээлгэдэнь правительствода туһалахаби гэжэ найдуулһан аад, шэнэ забастовконуудые болон зэбсэгтэ туладаа дахяад үүдхэхэ зорилгоор тад ондоо удхатай захиралтануудые предприятинуудта эльгээдэг байгаа гэжэ элирээ. Тус соведэй правительстводой хэһэн хэлсээнэй дүнгүүд тэрэ дороо баруун оронуудай радиодо, илангаяа «Свободная Европа» гэжэ радиостанцида мэдээжэ болодог байһыень тэмдэглэхээр байна.

Израилиин сэрэгүүдэй зэрлиг муухай ааша

КАИР, декабриин 11. (ТАСС). Израильска сэрэгүүдэй харгы зам бандагаһые буруушааһан мэдүүлгэ Синайска хахад арал руу орожо ябаһан ООН-эй уласхоорондын онсо хүсэнүүдэй командлагша хээ. Гэбэшье, Израильска засагаархид өөһэдынгөө хорото ябуулганүүдые үргэлжэлүүлжэ, ООН-эй Генеральна Ассамблейн шиидхэбэринүүдые дүүргэлгэдэ һаад түбэг татана гэжэ МЕН агентство дамжуулна.

Олимпийскэ наадануудай дүнгүүд тухай американска хэблэл ниигэжэ бэшэнэ

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 11. (ТАСС). «Мельбурндэхи олимпийскэ наадануудай дүнгүүд ямар байнаб гэхэдэ, Советскэ Союз 67 ороноие холо ахижа гараа»; «Очкогой болон медальнуудайшье тоогоор Росси олимпийскэ наадануудта илажа гараа»,—гэжэ гаршагуудтайгаар Мельбурндэхи олимпийскэ XVI наадаһай дүүрэһэн тухай американска хэблэл мэдээсэнэ.

Олимпийскэ наадануудта оройдоол хоёрдохёо хабаадаһан аад, советскэ спортсменүүд США-е «булижа», СССР «чемпион» болобо гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетэ бэшэнэ.

1952 ондо болоһон олимпийскэ наадануудһаа хойшо СССР-эй спортсменүүд хүнгэн атлетикээр, боксоор, һэлюрдэлгээр, буудалгаар мэргэжэл шадабарил дээшэлүүлээ, мүн барилдаагаар, юумэ үргэлгөөр, баскетболоор, илангаяа гимнастикаар тон ехэ шадабаритай байһанаа дахяад харуулба гэжэ газетэнүүдэй спортивна шэнжэлэгшэд мэдэрнэ.

«Тон бэрхэ спортсмен» гэжэ бүгэдэндэ мэдэрэгдэһэн советскэ хүнгэн атлет Владимир Куцын амжалтые американска хэблэл тусгаар тэмдэглэнэ байна.

«Ородууд спортын талаар ехэ дэбжэлтэтэй байһанаа Хельсинкидэ болоһон наадаһай үедэ харуулжа, бүхы дэлхэй дээрэ суурхаһан байгаа. 1956 оной үбэлэй олимпийскэ наадануудай үедэ энэ талаар бүри ехэ амжалтатай байһанаа харуулба» гэжэ «Спортс иллюстрейтед» гэжэ журнал бэшэнэ.

Советскэ Союз дотор спортын олониитын хэрэг болоһон ушар советскэ спортсменүүдэй амжалтын эшэ үндэһэнүүдэй нэгэн болоно гэжэ «Юнайтед стейтс ньюс энд уорлд рипорт» гэжэ журнал тэмдэглэнэ.

НАТО-гэй соведэй сесси Парижда нээгдэбэ

ПАРИЖ, декабриин 11. (ТАСС). Хойто-Атлантическа Союзай (НАТО) Соведэй сесси Парижда мүнөөдэр нээгдэбэ. НАТО-гэй генеральна секретарь Исмэй гэгшын тоосоото элидхэл, сэрэгэй бэшэ хэрэгүүдтэ НАТО-гэй хамааралсадаг болохо тухай Норвегиин, Италиин болон Канадын гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй элидхэл, мүнөөнэй уласхоорондын байдалай гол асуудалнуудые хэлсэлгэ, сэрэгэй асуудалнуудые хаража үзэлгэ сессиин зүбшэхэ зүйлдэ ороно. Сесси хадаа пленарна болон хаамал заседанинуудые хэхэ юм.

НАТО-гэй генеральна секретарь Исмэй гэгшын элидхэл хэһэнэй һүүлээр Соведэй заседани үсөөн зонсой хабаадалгатайгаар болоо. Тус заседани дээрэ Д. Даллес, Селвин Ллойд, Кристиан Пино, Норвегиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Ланге үгэ хэлээ гэжэ сонсоходоһон байна.

Манай республикын һонин

Улан-Удэ городой ажалшадые хартаабха, овощёор һайнаар хангахын тула 2 шэнэ магазин нээгдэбэ. Мүнөө овощь, рилнэ. Һаяхан Куйбышевай үйлсэдэ зин (№ 16) һүүлэй үедэ 4,5 тонно худалдаһан байна. хартаабха наймаалха 8 магазин хүдэлмэнээгдэһэн Горпищеторгын овощной магахартаабха, табан тонно шахуу элдэб овощь

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: наймаашан А. А. Баженевская хартаабха худалдажа байна.

А. Мантаевай фото.

Колхозно тосхоной шэнэ байдал

Урдань унзад ламын улад зониие мэхэлэн мунхаруулжа байһан Гэгээтэйн дасангай һууриида мүнөө уран хүгжэмэй ирагаар һайхан аялга ороной зүг бүхэнһөө радиогоор дамжуулагдан ханхинадаг болонхой. Эндэ һуурижан тосхон Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд үргэн сэхэ, үрэ түгэс ажалайнгаа ашаар баян дэлгэр, культурна байдалаар ажаһууна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ колхозниигай гэр байранууд шэнэдхэгдэжэ һабарилагдахаһаа гадна, мүн шэнэ гэрнүүд олоор баригдаа. Гансал 1956 он дотор энэ тосхондо 10 гаран шэнэ гэр баригдажа, колхозниигуудай бүлэнүүд ороо. Колхозой ажалшан Дунгар Доргеев, хониншон Цырендаши Раднаев, Люши Раднаевай бүлэ, Жида станциһаа колхоздо нүүжэ ерэһэн Чимитдамба Панбаев, шофер Бэлигтэ Будаев болон бусад шэнэ гэртэ ороо.

Колхозно тосхондо бани, үйлэдбэриин бусад барилганууд хэгдээ.

Эндэхи колхозниигууд мүнөө жэл барилгынгаа хүдэлмэриие бүри үргэнөөр ябуулха гэжэ шиидхэбэ. Тус колхоз хори гаран модошоон ойдо гаргаад, барилгын модо бэлдэхүүлжэ байна. Бэлдэгдэһэн модо тэрэ дары голдо оруулагдаад, барилга хэжэ эхилэгдэнэ. Малшадай байра арбаад гэр тиигэжэ баригдахань.

Н. Цыбенов.

Түсэбһөө гадуур 235 мянган түхэригэй эд бараа худалдаба

Жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ Кударын аймпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэд түрүүлээ. Эдэнэр һара бүриингөө түсэбые болзорһоонь урид дүүргэнэ. Ноябрь һарада түсэбһөө гадуур 235 мянган түхэригэй эд бараае ажалшадта худалдаһан байна.

Аймагай худалдаа наймаанай организацинуудай дундаһаа Бага-Кударын сельпо түрүүлнэ: түсэбөө һара бүри 140—150 процент дүүргэнэ. Тус сельпогой наймаалагшад Максимова болон Козлова эд бараанай эрьесын түсэбые ходо үлүүлэгэ юм. Магазинууд соонь ариг сэбэр, ажалшадта хэрэгтэй зүйлнүүд элбэг байдаг. Наймаалагшадынь хүн зондо анхааралтайгаар хандадаг. Худалдаа наймаа һайнаар эмхидхэһэнэйнгээ түлөө нүхэд Максимова ба Козлова Бурмонкоопсоюзай правлениин, Потребкооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа.

К. Донской.

Тобшо һонинууд

* Санагын дунда һургуулиин (Закамен) һургагшад воскресник эмхидхээжэ, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудта түлеэ бэлдэгэһэн байна. Нэгэ үдэрэй турщада 60 шахуу кубометр түлеэн бэлдэгдээ. Комсомолецууд Сафрон Логинов, Василий Бальжуров, Соня Юмжапова болон бусад ажалай һайн жэшээ харуулба.

Б. Шойдоков.

* Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой хонишод Д. Идамжапов, Р. Цыренов хонидоо һайнаар харууһалһан, олон хурьга абажа түлжүүлһэн байна. Тэдэнэр ажалай нэмэлтэ түлөөһэндэ 3—3 хони абаба. Мүн хонишод Ш. Цыдыпов, С. Ринчинов, Ж. Цыдыпов 2—3 хони абаа.

К. Доржиев.

* Ториин аймагай «Улаан Бургалтай» колхозой түмэршэ дархан Дашу Бадмаев зоной дунда хүндэтэй болонхой. Тэрэ дархан 4-дэхи комплексно бригадын моридые тахалдаг, тэргэ, зэр зэмсэгүүдые заһабарилдаг юм. Нүхэр Бадмаев хүдөө ажахын машинануудые заһабарилдаг болоо. Мүнөө колхозой барилгада хэрэгтэйгээр түмэр түүгэ дархалжа байна.

С. Баторов.

* Үнгэтэ металлай үртэһэ суглуулха хэрэгтэ Мухаршэбэрэй аймагай дунда һургуулиин һурагшад эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэдэнэр 10 тонно хара ба үнгэтэ металл суглуулаа. 8-дахи «Б» классай һурагшад һайнаар хүдэлбэ. 5 тонно түмэр түдэгэ суглуулха аад, 7,6 тонно суглуулжа тушааһан байна.

Ц. Бадлуев.

* Бурмонкоопсоюз Улан-Удэ городой Сталинска үйлсэдэ 24 байратай шэнэ гэр барижа, бэлэн болгоод, кооперативна худалдаа наймаанай мэргэжэлтэд, кооперативна техникумэй багшанар, Бурмонкоопсоюзай хүдэлмэрилэгшэд орoo. Мүн Бурмонкоопсоюзай правлени Һиинэй революционер, партизан нүхэр Русаковто 2 таһалгатай байра үгэбэ.

Д. Колмаков.

СПОРТ

Хоккейгээр городой кубок абахын түлөө

Бүмбэгэтэй хоккейгээр городой кубок абахын түлөө командануудай хоорондын мүрысөөн эхилбэ. «Звезда», «Байкал», ПВЗ-гэй «Локомотив», «Авангард», «Буревестник», «Динамо» бүлгэмүүдэй командануудай мүрысөөндэ хабаадалсана.

Нэгэ дахин шүүгдэһэн команда нааданһаа гарана. «Байкал» стадион ороной элүүр дээрэ ПВЗ-гэй «Локомотив», «Буревестник» бүлгэмүүд хоёрдохи командануудай наадаба. Энэ мүрысөөндэ «Буревестнигэй» команда шүүгдээ. Тэдэнэй удаа «Звезда», «Буревестник» бүлгэмүүдэй 1-дэхи командануудай наадажа, 6:0 тоотой «Звезда» звездагайхид илаһан байна. «Байкал» командынхид «Динамо» командын хоккеистнүүдтэй наадаад, 12:0 тоотойгоор илаа.

Шүүгдэһэн «Буревестник» бүлгэмэй хоёр команда саашада наадаха эрхэгүй болоо.

ПВЗ-гэй «Локомотив», «Авангард», «Байкал», «Звезда» бүлгэмүүдэй командануудай бага финалай мүрысөөндэ наадаха болобо.

Е. Николаев.

Конькигаар наадаха үбэлэй сезон эхилбэ

БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ конькигаар наадаха үбэлэй сезон һаяхан эхилээ. Сезоной эхилхэдэ, конькигаар дай мүрысөөн болоо.

ПВЗ-гэй «Локомотив» бүлгэмэй конькишад түрүү һуури эзэлжэ, дамжуулгын кубогуудые абаа. «Буревестник» команда—хоёрдохи, түмэр замай транспортын «Локомотив»—гурбадахи һуури эзэлбэ.

500 метрын урилдаанда спортын мастер В. Еременко түрүүлжэ ерээ. Залуу конькишан О. Заикин—хоёрдохи, конькишан Л. Ярославцева—гурбадахи һуурида гараа. Энэ урилдаанда эхэнэрнүүдэй дундаһаа П. Шевчук—түрүү һуури, Н. Боброва—хоёрдохи, Т. Еременко—гурбадахи һуури эзэлээ. Эдиршүүлэй дундаһаа Э. Самолетов, А. Черняева түрүүлбэ.

3000 метрын урилдаанда В. Еременко түрүүлээ. Эхэнэрнүүдэй 1500 метрын урилдаанда Т. Шевчук түрүүлжэ ерэбэ. Эдир конькишадай дундаһаа Э. Самолетов, А. Черняева түрүү һуури эзэлээ.

Энэ хоёр мүрысөөнэй эсэстэ эршүүлэй дундаһаа В. Еременко, эхэнэрнүүдэй дундаһаа—Т. Шевчук, эдиршүүлэй дундаһаа—Э. Самолетов, А. Черняева гэгшэд түрүү һуури эзэлһэн байна.

Л. Бобыкин.

КИНО

«Зүрхэн дахин сохилно...» гэжэ уранһайханай шэнэ фильм һаяхан манай республикын кинотеатрнуудта гаража эхилээ. Уранзохёолшо В. Дягилевай «Доктор Голубев» гэһэн повестёор тус фильм зохёогдожо табигдаа юм.

Советскэ хүнэй элүүрые хамгаалха, ами наһыень элдэб үбшэнһөө абархын түлөө ороолдоог медигүүдэй тэмсэлые харуулһан фильмнүүд манда ехэшье олон бэшэ.

Мүнөө үедэ манай эрдэмтэд хүниие эмшэлхэ шэнэ аргануудые шэнжэлэн оложо, үргэнөөр хэрэглэдэг болонхой. Урдань «эдэгэшэгүй» гэжэ тоологдодог, ямаршье аргада ородоггүй байһан элдэб түргэн, хүндэ үбшэнгүүдые эдэгээхэ хүсэтэй эмүүд мүнөө олдонхой.

Һүүлэй үедэ зүрхэндэ операци хэжэ, үбшэлһэн газарыень отолон аргалдаг болоо. Иимэ операци улам олоор хэгдэдэг болоно байна.

Зүрхэндөө операци хүүлжэ байһан хүн 3-4 минута соо үхэһэн юумэ шэнги болоод, амилангүй хэбтэдэг. Иимэ ушарые эрдэмтэ аргашад «клиническэ үхэл» гэжэ нэрлэдэг юм. Тиигэбэшье, 3 — 4 минутын үнгэрһэнэй һүүлээр зүрхэниинь дахинаа сохилон, «үхэһэн» хүн амилжа эхилдэг байна!

Медицинскэ эрдэмэй, илангаяа хирургиин энэ гайхамшагта туйлалта, һонирхолтой шэнэ арга түхэлда «Зүрхэн дахин сохилно...» гэжэ фильм соо хэлэгдэнэ.

...Харанхы һуни. Сэрэгэй госпиталиин палатанууд соо, коридорнуудтань хон жэн. Медицинын академи һаяхан дүүргэһэн залуухан врач Голубев элжээтэ дежурна болгогдон энэ һуни томилогдоһон байгаа. Гэнтэ селекторэй абяан гараадхиба. Ехээр үбдэһэн солдат Павел Балашовые госпитальдо асарна. Осол болоод уһанда орожо үхэхөө байһан нүхэрөө абархын түлэ солдат Балашов хамаг хаба шадалаа гаргаһан байгаа. Балашов нүхэрөө абарха үедөө хүйтэ абажа, тэрээнһээ уламжалан зүрхэ муутай болоо. Бэеэ хайрлангүй хүнэй ами наһа абарха гэжэ ябатараа өөрөө хүндөөр үбшэлһэн баатарлиг хүниие хайшан гэжэ абархаб? Заатагүй абарха зүрэгтэй ха юм!

Врач Голубев госпиталиин нэгэ таһагые даагша полковник Песков хоёрой хоорондо энэ асуудалаар булялдаан болоно. Балашовой ами наһые абархын тула зүрхэндэнь яаралтай операци хэхэ хэрэгтэй гэжэ Голубев шууд сэхэ шиидхэнэ. Харин профессор Песков наһан хэрэгтэйгээ ажалаар хэлэхэ аргада — зүрхэнэй операцида этигэгүй, тиимэһээ операци хэхэеэ аргана. Даб дээрэ этигэмээр үгэнүүдые хэлэжэ, аюулһаа холодохо, харюусалгаһаа айһанаа нюуха гэжэ тэрэ һэдэһэн байгаа.

Теэд Балашовой үбшэнинь болинорүй, улам һүжэржэл байба. Балашовой наһа барахань холо бэшэ болошоно... Эрэлхэг доктор Голубев Балашовой ами наһыень абарна: зүрхэнэй операци хэжэ эдэгээхэ байһандаа Голубевай найдаһан этигэл, үбшэн солдадые эдэгээхэ гэһэн оролдолгонь илана. Энэ асуудалаар аргашадай зүблөөн болоод, Балашовто дары операци хэхэ хэрэгтэй гэжэ врачууд шиидхэбэ. Госпиталиин хирург профессор Клёнов Голубевые бусадһаа үлүү ехээр дэмжэнэ. Клёнов Балашовой зүрхэндэ тон харюусалгатай операци хэхэ болоно.

Профессор Клёнов операци хэжэ, хэдэн часай турщада үхэлтэй тэмсэнэ. Операци хүүлжэ байһан Балашовой бэе махабадай ямар байһаниие тон оньһон нарин медицинскэ аппаратууд, приборнууд хёрхоор «адаглаба». Гэнтэ Балашовой зүрхэниинь сохилхоёо болишоно... Тэрэнэй «клиническэ үхэлынь» 4 минутын турщада үргэлжэлөө. Теэд зүрхэн хударнь ехэ хүсэтэй электрическэ ток оруулхада... зүрхэниинь дахинаа сохилжо эхилбэ.

Зүрхэндэ операци хэхэ гээшэ медицинскэ эрдэмтэдтэ тон шэнэ, түрүүшынхеэ хэрэглэгдэжэ байһан арга юм. Энэ тухай тухай журналнуудта, газетэнүүдтэ, номуудта нилээд бэшэгдэһэншье, хэлэгдэһэншье байха. Медицинын энэ шухала асуудалда зорюулжа тус фильм зохёогдоо. Зүгөөр түрүүшынхеэ шиидхэгдэжэ байгаа шэнэ орёо асуудалаар уранһайханай бэшэ, харин научна фильм зохёожо табяа хада бүри зохистой байха һэн ха гээд һанагдана. Фильмын зарим газарнуудынь ном соо бэшэгдэһэнһээ ондоо болгогдожо харуулагдаагүй ха гэхэр. Иимэ хубилалтануудые оруулхадаа фильм үлүү һайн болоогүй. Жэшээлхэдэ, доктор Голубев академи һаяхан дүүргэһэн, дүй дүршэл багатай һаа, советскэ медицинын түрүү зэргэдэ ябаһан, зориһоноо заабол бэелүүлхын түлөө тэмсэдэг хүн гэжэ повесть соо харуулагдаа. Зүгөөр врачын мэргэжэлые балайшье һайнаар шудалаагүй, харин юрын бор аргашан хэбэртэйгээр энэ фильм соо харуулагдана бшуу.

Мүн Песков Голубев хоёрой хоорондохи зүришэлдөөн фильм соо тодорхойгоор удалан харуулагданагүй шэнги. Фильм ба повесть соо профессор Песковой образ ондоо болгогдошонхой. Шэнэ юумэ, хэхээ айдаг, хуушан юумые хубхай баримталдаг, хойрог аймхай Песков фильм соо сагааруулагдажа, яһала бараг аад, бэеэл дээгүүр абадаг хүн хэбэртэй болоно.

Залуухан аспирантка Нинын образ фильмын үйлэнүүдтэ шэнэ юумэ нэмэнэгүй. Тэдэниие тайлбарилан харуулхада туһа хүргэнэгүй. Энэ образой үгышье һаань, фильмын удха ехээр муудахагүй байгаа.

Артистнууд В. Тихонов (доктор Голубев), Н. Симонов (профессор Песков) гэгшэд бэлигтэй, шадамаршье һаа, сценариин эдэ дутагдалнуудые зайсуулжа шадаагүй. Фильмдэ харуулагдаһан хүнүүд, тэдэнэй зан абаринь хүсэд тодорхой, һайнаар харуулагдаагүй. Сценариин ехэ дутагдалтай байһан дээрэһээ, хүнүүдые бүхы талаһаань зүбөөр харуулжа амжагдаагүй. «Зүрхэн дахин сохилно..» гэжэ уранһайханай фильмые таарууланаар табигшад шэнэ юумэ харуулха гэжэ ехээр хүсэһэн болобошье, элдэб тон арганууды дүүрэн хэрэглэжэ шадаагүй.

Гэбэшье, тус фильмые олон зоной һонирхон харахань дамжаггүй.

Г. СТАРИКОВА.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв секретаря — 27-.., отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00632. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 7008.